

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR

Ročník XXXIV. • September 2026 • Číslo 9

výročie
SLOVENSKÉ
NÁRODNÉ
POVSTANIE

2026

**SNP
aj s vojenskou
prísahou**

**Majstrovstvá
sveta
v armádnom
parašutizme**

**90 rokov
ženistov
v Seredi**

**Rozhovor s riaditeľom
Centra výcviku Lešť**

Nebeský balet

Vzdušné sily Ozbrojených síl SR cez leto nezaháľali. Zapojili sa do 48. Majstrovstiev sveta CISM vo vojenskom parašutizme na letisku Bolkovce. Slávnostné otvorenie sprevádzali prelety bojových lietadiel F-16, transportného C-27J Spartan, cvičného L-39 a vrtuľníka UH-60M Black Hawk. Počas majstrovstiev zabezpečovalo 51. krídlo Prešov výsadky športovcov vrtuľníkmi UH-60M Black Hawk a Mi-17. Len krátko predtým piloti nových slovenských stíhacích lietadiel F-16 po prvý raz v histórii precvičovali tankovanie pohonných hmôt za letu nad územím Slovenska. Ako tankovacie lietadlo slúžil Airbus A330 MRTT francúzskeho vojenského letectva. Hneď na to slovenské F-16 zapózovali pred objektívmi fotoaparátov a výsledkom sú zábery, s ktorými sa s vami musíme podeliť.

Foto: OS SR

Vážení čitatelia,

každá generácia vojakov čelí inému boju. Platilo to pre slovenských dobrovoľníkov pri Brezovej pod Bradlom v meruôsmych rokoch, pre účastníkov SNP a platí to aj pre dnešných vojakov. Menia sa protivníci, zbrane i spôsoby vedenia vojny. Jedno však zostáva: v rozhodujúcej chvíli obstojí ten, kto je pripravený. Vojské vzdelávanie preto nie je doplnkom pripravenosti ozbrojených síl, ale jej základom.

Svet i vojna sa menia. Drony, autonómne systémy a umelá inteligencia zvyšujú transparentnosť bojiska a skracujú čas na rozhodovanie. Nemôžeme pripravovať dôstojníkov na vojnu včeraška. Skúsenosti zo súčasných konfliktov musíme prenášať do vzdelávania a výcviku rýchlejšie, než sa mení bojisko. Budúci dôstojník musí viesť ľudí, rozumieť technológiám, rozhodovať sa pri nedostatku informácií a adaptovať sa rýchlejšie než protivník. Kvalitných dôstojníkov pripravujú kvalitní pedagógovia, velitelia a inštruktori. Víziu naplňame konkrétnymi krokmi. Vyše päťdesiatročná tradícia vojenského vysokého školstva na Liptove nás zaväzuje napredovať. Od septembra spúšťame nový vojenský program kadeta FORT (Future Officers' Readiness and Training). Vzniká Katedra autonómnych systémov a robotiky, rozvíjame špičkové Simulačné centrum a komplexne obnovujeme areál. Prepájame vojenské vzdelávanie, výcvik, vedu a inovácie.

Rastúci záujem o štúdium nám umožňuje robiť výber, nielen nábor. Tento rok nám do základného vojenského výcviku nastúpilo 243 nových kadetov. Už druhý rok ho zabezpečuje priamo akadémia. Úspechy ich starších spolužiakov vo vede, športe i výcviku potvrdzujú, že kvalitu tvoria ľudia.

Našou úlohou je pripraviť ľudí, ktorí technológie premenia na vojenskú výhodu. Ak majú Ozbrojené sily SR obstáť na bojisku budúcnosti, ich dôstojníkov naň musíme pripravovať už dnes.

plk. Jaroslav Kompan
prorektor pre vojenské veci

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika

ČÍSLO MESIACA

Skvelá Emma

Najlepšia slovenská športovkyňa súčasnosti, atlétka Vojenského športového centra Dukla Emma Zapletalová **21. augusta** na mítingu Diamantovej ligy vo švajčiarskom Lausanne skončila **prvá** v behu na **400 m** cez prekážky s časom **52,41 s**. Pre úradujúcu majsterku Európy to bolo už **piate** víťazstvo v Diamantovej lige v rade za sebou po tohtoročných triumfoch v Rabate, Ríme, Osle a Dohe. Úradujúca majsterka Európy z Birminghamu **27. augusta** v Zürichu po chybe síce skončila **šiesta**, no i tak ukončila základnú časť Diamantovej ligy s bilanciou **päť** víťazstiev. Len v **jedinej** súťaži nedokázala prejsť cieľovou čiarou ako prvá.

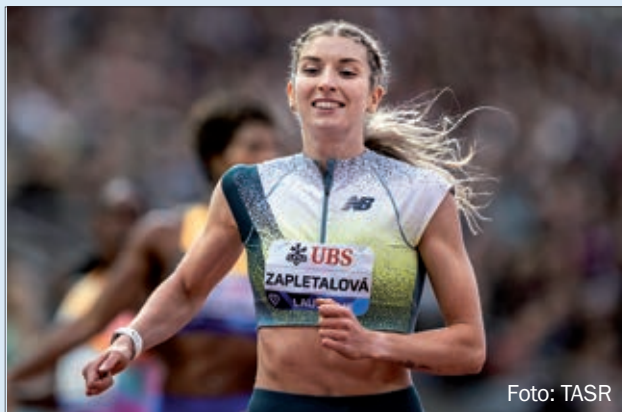

Foto: TASR

4

8

11

15

16

21

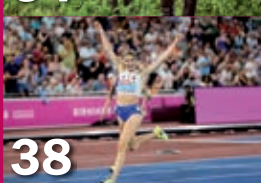
29

32

34

38

- 4 82. výročie Slovenského národného povstania
- 8 48. armádne Majstrovstvá sveta v parašutizme
- 11 Kemp Lešť a Misia Delta
- 14 Industry Day na Záhorí
- 15 Bojové streľby v Arizone
- 16 Rozhovor s riaditeľom Centra výcviku Lešť Antonom Maštalským
- 18 Novinky z obranného priemyslu
- 20 Úspech slovenských vojenských chemikov
- 21 BUDEM VOJAK – veľká regrutačná príloha
- 29 Odkrývanie histórie ženistov v Seredi

- 32 Ako vojenčili slovenskí dobrovoľníci v meruôsmom roku
- 34 Život vo vojenskom sedle
- 36 Libanon a jeho ozbrojené sily
- 38 Po zatmení Sinka vyšla hviezda
- 39 Víťazstvo na tretí pokus
- 40 Motošampiónka za vojenským volantom
- 41 MILITARY ENGLISH: Sky Soldiers
- 45 Čierny baret – symbol tankistov?
- 46 Ludiše „Ludmila“ Zajícová spojila slovenský odboj s Francúzskom
- 47 Blúza výsadkára Jána Kopčáka

82 rokov po

Od vypuknutia Slovenského národného povstania, najväčšieho vojenského vystúpenia Slovákov proti nacizmu, ubehlo už 82 rokov. Centrálne oslavy, ktoré sa 29. augusta konali v Banskej Bystrici, prilákali dovedna 22-tisíc návštevníkov. Nechýbala ani vojenská prisaha či bohatý kultúrny program.

Osláv sa popri najvyšších ústavných činiteľoch Slovenskej republiky zúčastnil aj podpredseda vlády a minister obrany Českej republiky Jaromír Zúna a ďalší hostia. Delegáciu nášho rezortu obrany viedol podpredseda vlády a minister obrany SR Robert Kaliňák. Ozbrojené sily SR boli prítomné na čele s náčelníkom Generálneho štábu generálom Miroslavom Lorincom.

Odkaz povstania

„V mysli mi rezonujú iba dve slová – vďačnosť a hrdosť. Vďačnosť za vašu obeť, naši hrdinovia a hrdinky, a hrdosť, že ste písali kapitoly národnej nezlomnosti a viery v zlomovom období boja proti fa-

šizmu a výrazne ste prispeli k tomu, že sme ako národ v tých pohnutých časoch nezlyhali. Drahí hrdinovia, navždy ste v našich srdciach,“ otvoril oslavy 82. výročia SNP prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ ozbrojených síl Peter Pellegrini. Vo svojom príhovore pripomenul, že odkaz Povstania musí pokračovať, aj keď myšlienky neznášanlivosti sú stále prítomné. „Začne sa to hanlivým nápisom na stene, dehumanizovaním a ponižovaním a skončí sa to vraždami, vyhladzovacími táborami a vojnami.“

V rámci kultúrneho programu zažil svoju premiéru po štrnástich rokoch Vojenský umelecký súbor Jánošík, ktorý svoju oficiálnu činnosť obnovil v apríli tohto roku. Do svojho programu zaradil

vystúpenie s číslami Klenovecká či Dievčence z horného Gemera. Okrem ďalšieho kultúrneho programu si návštevníci mohli pozrieť aj vystavenú techniku Ozbrojených síl SR či ich aliančných partnerov dislokovaných v Centre výcviku Lešť. Nechýbala ani prezentácia ostatných zborov, vrátane Hasičského a záchranného zboru, Policajného zboru, Finančnej správy či Zboru väzenskej a justičnej stráže. História priblížili aj kluby vojenskej histórie. Tie prostredníctvom dobových táborov z obdobia druhej svetovej vojny návštevníkom sprostredkovali autentickú atmosféru spred viac než 80 rokov.

Osláv sa zúčastnili aj priami účastníci SNP Branislav Tvarožek a Vladimír

Slovenskí povstanci spolu s novodobými vojnovými veteránmi – účastníkmi misí vzdávajú hold odkazu SNP

Priamy účastník povstaleckých bojov Vladimír Strmeň len prednávkou oslávil svoje 98. narodeniny

V rámci kultúrneho programu sa predstavila Vojenská hudba Banská Bystrica a premiérovo aj znovuvytvorený Vojenský umelecký súbor Jánošík

Odkaz SNP a vojenská prisaha uvítali 22-tisíc návštevníkov

Veľa síl poprial novým profesionálnym vojakom minister obrany Robert Kaliňák, prezident Peter Pellegrini aj náčelník Generálneho štábu generál Miroslav Lorinc

V Banskej Bystrici zložilo prisahu tento rok až 468 kadetiek a kadetov. O takmer sto viac ako vlni.

Strmeň. Ten svoje jubileum každoročne slávi len pár dní pred výročím Povstania. K jeho 98. narodeninám mu vo svojom príhovore blahoželal aj prezident Peter Pellegrini, pričom gratuláciu sprevádzal úprimný potlesk publika. V rámci výročia SNP bol v Múzeu SNP premietaný o V. Strmeňovi aj najnovší dokumentárny film o jeho osude v réžii Veroniky Homolovej Tóthovej pod názvom Chlapec z povstania.

Rezort obrany a vojaci ozbrojených síl si pripomenuli výročie SNP nielen v Banskej Bystrici. Štátny tajomník Martin Vojtašovič sa zúčastnil na kladení vencov na Námestí SNP v Bratislave, vojaci participovali na 38. ročníku turistického pochodu na trase Zlatno – Skýcov, na 8. roč-

níku trojdňového podujatia Duchovne po stopách hrdinov na Spiši, tiež v Porube, Remetských Hámroch, Novákoch, Nitre, Bardejove, Kežmarku či Prievidzi.

Rady ozbrojených síl rozšírené

Už tradične odkaz Povstania umocnila aj prisaha nových príslušníkov ozbrojených síl. Tento rok až 468 kadetov a frekventantov slovami „Tak prisaháme!“ potvrdilo začiatok svojej služby v našej armáde. „Slovensko sa nemusí báť o svoju budúcnosť, pretože má vás,“ vyzdvihol ambíciu stať sa profesionálnym vojakom prezident Peter Pellegrini. So slovami „Nadväzujete na tradíciu smelých bojovníkov za slobodu, na odvážne skutky vojakov, akými boli gene-

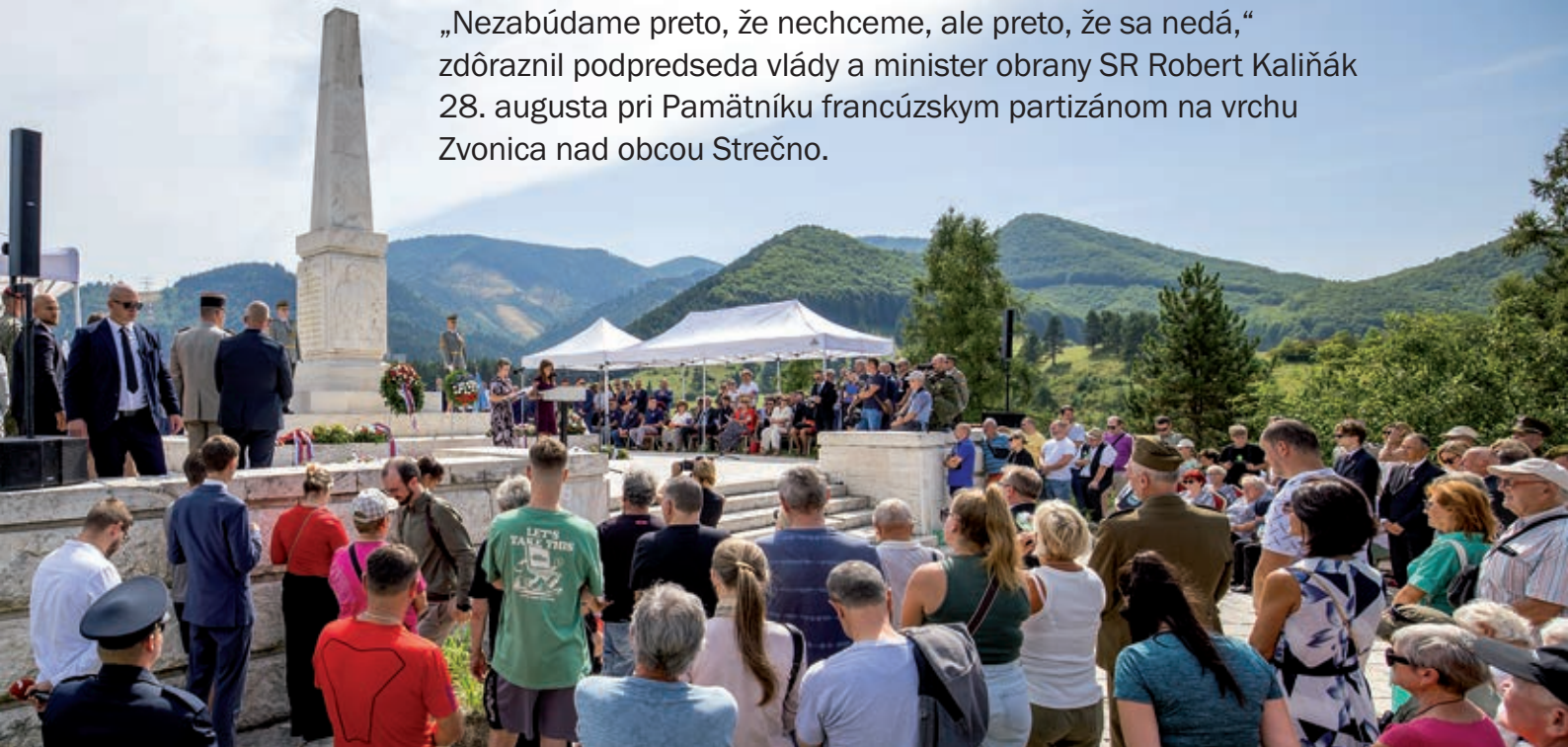
ráli Golian a Viest“ zároveň poukázal na odkaz 29. augusta. „Je to tvrdá drina, na ktorej konci z vás vyjde nový človek. Chcem vás privítať v novej rodine, v rodine ozbrojených síl, v rodine ministerstva obrany,“ poďakoval a zablahoževal novým vojakom k úspešnému zvládnutiu výcviku minister obrany Robert Kaliňák.

„Chcel by som vám úprimne poďakovať, že ste sa rozhodli vstúpiť do ozbrojených síl,“ pridal sa so svojím príhovorom náčelník Generálneho štábu generál Miroslav Lorinc. Slávnostnú prisahu noví profesionálni vojaci zakončili zborovým spevom piesne Slovenské mamičky.

Jaroslav Cabuk
Foto: Jakub Neubauer

Nedá sa zabudnúť...

„Nezabúdame preto, že nechceme, ale preto, že sa nedá,“ zdôraznil podpredseda vlády a minister obrany SR Robert Kaliňák 28. augusta pri Pamätníku francúzskym partizánom na vrchu Zvonica nad obcou Strečno.

Alice Rufo a Robert Kaliňák

Udeľovanie pamätných odznakov

Spoločne s francúzskou delegovanou ministerkou pre ozbrojené sily a veteránov Alice Rufo si uctili pamiatku 24 francúzskych partizánov, ktorí sú pochovaní v areáli pamätníka, ako aj všetkých 61 francúzskych občanov, ktorí v boji za slobodu položili svoje životy na slovenskom území. S predstaviteľmi Ozbrojených síl SR, regionálnych samosprávnych štruktúr, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a ďalších hostí zároveň vyjadrili úprimné uznanie viac ako štyrom stovkám Francúzov, ktorí sa zapojili do Slovenského národného povstania a protifašistických partizánskych bojov. K najvýznamnejším hosťom nepochybne patrili členovia rodín partizánov poručíka Alberta Poupetu, Marcela Reynarda a Andréa Trézégua, z ktorých viacerí zavítali na Strečno prvý raz.

Posolstvo spoločných hodnôt

„Ludia, ktorí nemali na Slovensku svoj domov, sa rozhodli, že sa postavia so zbraňou v ruke za hodnoty, ktoré máme spoloč-

né. Ich životy sa skončili práve tu, na slovenskej pôde – hoci si to tak nikdy nepredstavovali. Ich odvaha, obeta a odhodlanie preto zostávajú trvalou pripomienkou toho, že sloboda nikdy nebola samozrejmosťou,“ povedal R. Kaliňák.

„Pred osemdesiatimi dvoma rokmi, v prvých hodinách Slovenského národného povstania, francúzski dobrovoľníci pod velením kapitána Georgesa Barazera de Lannuriena zvädzali ťažké boje v horách nad Strečnom po boku svojich slovenských bratov v zbrani. Títo muži, niektorí z nich veľmi mladí, len nedávno dospelí, boli nádherným príkladom odvahy a odhodlania. Dnes na nich Francúzsko spomína. Na ich odvalu, obeť a bratstvo v zbrani so slovenskými bojovníkmi,“ zdôraznila Alice Rufo. Uviedla, že ak sa dnes len niekoľko stoviek kilometrov na východ opäť zvädzajú ťažké boje podobné tým nad Strečnom, „tak nám to pripomína, že za slobodu a mier treba vždy bojovať a vážiť si ich, pretože sú to tie najsilnejšie hodnoty, ktoré nás spájajú a sú základom európskej solidarity.“

Príbuzní francúzskych partizánov

A ako príklad solidarity a spolupráce francúzska delegovaná ministerka pre ozbrojené sily a veteránov (pozn. red.: približný ekvivalent prvej námestníčky ministra s väčšími právomocami, než má u nás štátny tajomník) na záver ocenila: „Ďakujem Slovensku aj za to, že v ťažkých časoch, ktoré sme mali vo Francúzsku toto leto v súvislosti s požiarmi, ste k nám vyslali svojich hasičov, čo si veľmi vážime.“

Príbeh poručíka Poupeta

„Som veľmi dojatá týmto krásnym pamätníkom, no hlavne som videla krásnu a dôstojnú oslavu, na ktorú dnes prišlo veľa ľudí. Som naozaj milo prekvapená a za uchovávanie tejto spomienky Slovákom veľmi ďakujem. Odchádzam domov veľmi dojatá,“ povedala nám na Strečne pani Odile Poupetová, dcéra poručíka Alberta Poupeta.

Albert Poupet

Slovensko navštívila prvý raz, hoci jej otec svojej rodine o našej krajine rozprával veľakrát a jeho osud bol naozaj dramatický. Patril k 132 zajatým francúzskym dôstojníkom, ktorí sa v noci z 18. na 19. septembra 1943 pokúsili o útek zo zajateckého tábora v Rakúsku cez 90 metrov tajne vykopaný tunel. Až 118 z nich nacisti veľmi rýchlo chytili. Dvaja z tých, ktorým sa útek podaril, poručíci Albert Poupet a Jean Geysse, sa po strastiplnom úteku a ďalšom väznení zapojili do SNP.

Keď nad Strečnianskym údolím zaútočila na oddiel povstalcov kolóna tankov podporovaných pechotou a útokmi zo vzduchu, poručík Poupet jeden z tankov poškodil. Počas boja bol však vážne zranený. V martskej nemocnici ho operovali bez narkózy - len mu dali napiť z fľaše whisky. Následne ho po základnom zotavení 1. októbra evakovali z letiska Tri Duby do Kyjeva a Moskvy. Odtiaľ 19. októbra v zahraničnom spravo-

Odile Poupet

dajstve Rádía Moskva informoval poslucháčov o francúzskych bojovníkoch na Slovensku. Vďaka nemu túto informáciu prevzala BBC a ďalšie rozhlasové stanice, a tak sa k francúzskym rodinám dostali prvé správy o francúzskych bojovníkoch na Slovensku.

„Otec aj po vojne zostal profesionálnym vojakom a dotiahol to na plukovníka. Keď sme sa ho, my, jeho deti – teda štyri dcéry a jeden syn – pýtali, prečo sa na dôchodku usadil v regióne Poitou, povedal nám, že mu pripomína Slovensko, kde sa všade chovajú ovce. A tie ovce si aj kúpil a choval,“ zasmiala sa pani Odile Poupetová. Dodajme, že jej otec ostal až do svojej smrti v máji 1993 váženým a rešpektovaným občanom a v obci Ménigoute si ho dvakrát zvolili za starostu.

Pavol Vitko

Foto: Jakub Neubauer, autor a archív rodiny O.P.

Ústav pamäti národa v spolupráci francúzskou ambasádou dali pri príležitosti 70. výročia odhalenia pamätníka na Strečne a 82. výročia víťazstva nad fašizmom vyrobiť 61 číslovaných odznakov. Symbolizujú 61 na Slovensku padlých francúzskych protifašistických bojovníkov. Očíslované sú v poradí, v akom sú ich mená vyryté na pamätníku na Strečne. No a 24 hviezd na odznaku symbolizuje 24 Francúzov, ktorých telesné pozostatky sú uložené na Strečne. „V každom odznaku žije príbeh jedného z nich, spája srdce jeho nositeľa s osudom konkrétneho hrdinu,“ uvádza sa v sprievodnom texte k odznaku. Slovenský minister obrany Robert Kaliňák a francúzska delegovaná ministerka pre ozbrojené sily a veteránov Alice Rufo si prevzali odznaky s posolstvami partizánov, ktorých mená boli Emile Audoin a Paul Boisbourdin.

Svetová vojenská parašutistická elita u nás

VŠC Dukla a rezort obrany s Ozbrojenými silami SR hostili od 14. do 23. augusta na letisku v Boľkovciach 48. vojenské Majstrovstvá sveta v parašutizme.

Majstrovstvá každoročne organizuje Medzinárodná rada vojenského športu (Conseil International du Sport Militaire – CISM), čo je po Medzinárodnom olympijskom výbore druhá najväčšia športová organizácia na svete.

Od Číny po USA

Na Slovensko pricestoval prezident CISM plukovník Nilton Gomes Rolim Filho z Brazílie, ako aj prezident Parašutistického výboru CISM maďarský kapitán Tamás Bánszki. Prítomný bol tiež ambasádor parašutizmu v rámci CISM podplukovník v. v. Mohammed Youssef Al Mazemi zo Spojených arabských emirátov.

Za náš rezort a Slovensko prišiel všetkých športovcov a funkcionárov pozdraviť 1. štátny tajomník Ministerstva

obransy SR Igor Melicher a ozbrojené sily reprezentoval veliteľ ich vzdušných síl brigádny generál Adolf Daubner. „Zvereňovanie organizácie 48. Majstrovstiev sveta v parašutizme je výsledkom dôvery, ktorú Slovensku prejavila medzinárodná vojenská športová komunita. Vojenský šport nie je len o medailách – je o charaktere, odvahe, presnosti a dôvere v človeka vedľa vás. Dokáže spájať ľudí aj krajiny, a preto mám k tomuto športu osobitný rešpekt. Všetkým účastníkom prajem presné pristátia, pevné nervy, športového ducha a predovšetkým bezpečné zoskoky,“ uviedol vo svojom príhovore Igor Melicher. Počas ceremoniálu verejnosť sledovala prelety vrtuľníkov UH-60M Black Hawk, dopravného vojenského lietadla C-27J Spartan či stíhačiek F-16, ako aj prelet Airbusu A319 Leteckého útvaru Ministerstva vnútra SR. Návštevníci si mohli pozrieť aj statické ukážky vojenskej techniky a k dispozícii im boli prezentačné stánky rezortu obrany.

„Pricestovalo k nám 356 športovcov od Číny či Ománu až po USA alebo Južnú Kóreu. Ak bolo zastúpených 32 krajín, malo ich byť ešte o jednu viac,“ povedala nám kapitánka Lucia Vlčáková z VŠC Dukla, vedúca slovenského zastúpenia v CISM. Vysvetlila, že venezuelskí vojaci na poslednú chvíľu

Slávnostné defilé zúčastnených štátov na letisku Lučenec - Boľkovce

Brig. gen. Adolf Daubner a prezident CISM plk. Nilton Gomes Rolim Filho

Parašutistické úsmevy zo Slovenska na všetky svetové strany

svoju účasť na Slovensku zrušili kvôli zemetraseniu v ich krajine. Pre zaujímavosť dodala, že v sprievodných realizačných tímoch boli aj dvaja generáli – Tamás Bardon z Maďarska a Chaminda Jagathpriya Godakanda zo Srí Lanky, čo tiež ilustruje vážnosť, ktorú v jednotlivých armádach prikladajú tomuto športu.

Top Nemci a Poľky

„Súťažilo sa v kategóriách muži, ženy, juniory a juniorky,“ uviedol riaditeľ majstrovstiev Marian Sluk. A disciplíny? „Individuálna presnosť pristátia a individuálna akrobacia. V skupinovej presnosti pristátia súťažili päťčlenné mužské alebo ženské družstvá. Podobne v skupinovej akrobacii. Tu však súťažné figúry vytvárajú štyria športovci a piaty popri nich vo vzduchu robí filmový záznam.“

Slovenský tím pod vedením koordinátora parašutizmu vo VŠC Dukla Slavomíra Kizáka v podstate ešte iba začína, a tak nateraz šance na medailové pozície nemal. Majstrovstvá sveta však boli pre našich obrovskou školou. „Medzi mužmi dominovali hlavne Nemci a za nimi Česi. V kategóriách žien boli najlepšie Poľky nasledované Číňankami,“

uviedol dlhoročný medzinárodný rozhodca M. Sluk, ktorý hoci je Slovák, v parašutistickej rozhodcovskej sekcii CISM zastupuje Armádu Českej republiky.

Super vzdušné sily a spol.

Marian Sluk, okrem iného prezident Slovenskej leteckej federácie, je legenda. Keďže sa zúčastnil 38 svetových civilných aj vojenských šampionátov a na Slovensku ich dokonca šesťkrát riadil, vie, že z organizácie v Boľkovciach sa máme v čom poučiť. Celkovo však veľmi chválil vzdušné sily, ktoré v prospech parašutistov odvedli vynikajúcu prácu.

„Nasadili sme štyri vrtuľníky UH-60 Black Hawk a jeden Mi-17 plus do 150 vojakov,“ konštatoval veliteľ vzdušných síl brigády generál Adolf Daubner. Osobne sa zúčastnil na otvorení aj ukončení šampionátu a so všetkými vedúcimi delegácií sa zišiel ako reprezentant hostiteľskej krajiny na spoločenskom stretnutí. „Pre naše sily to bol aj dobrý výcvik lietania s vysokou intenzitou vzletov a pristátí z náhradného letiska. V rámci zabezpečovania majstrovstiev sme si vlastne precvičili aj činnosť pri vyvedení a logistiku s tým spojenú,“ dodal brig. gen. A. Daubner.

Prvý štátny tajomník MO SR Igor Melicher pri prehliadke nastúpených súťažných tímov so Slováckmi v pozadí

Fotografia zo súťaže na presnosť pristátí

„Aj v športe platí, že nie každý úspech sa meria medailou. Víťazom patrí úprimná gratulácia, no rešpekt si zaslúži každý, kto ukázal odhodlanie, vytrvalosť a dal do svojho výkonu maximum,“ zrekapituloval štátny tajomník Igor Melicher. Zároveň sa poďakoval organizátorom, rozhodcom, technickému

personálu, dobrovoľníkom a všetkým, bez práce ktorých by sa 48. vojenské Majstrovstvá sveta v parašutizme mohli uskutočniť len ťažko.

Pavol Vitko

Foto: TASR, CISM, OS SR

Návrat parašutistov do Dukly

Riaditeľa Dukly Banská Bystrica Gabriela Barana sme sa spýtali, prečo sa vedenie VŠC už pod jeho vedením rozhodlo pre návrat parašutistického športu.

Preto, lebo parašutizmus je neodmysliteľnou a logickou súčasťou vojenského športového strediska.

Aká dlhá bola prestávka?

Približne dvanásť rokov.

Na čom a na kom ste začali stavať?

Začali sme predvlni v podstate odznova, ale plánujeme nadviazať

na predošlú etapu s ostrieľanými športovcami. Jedným z nich je Róbert Juriš, ktorého sa snažíme vyčleniť z OS SR k nám do VŠC Dukla. Rozbeh by bol nemysliteľný bez už nášho zamestnanca pána Slavomíra Kizáka, ktorý zabezpečuje celý chod a reštart parašutizmu v Dukle.

Kto je členom tímu?

Okrem Slavomíra Kizáka a Róberta Juriša spomeniem mená ako Pavol Jankovič, Peter Jakuba, Milan Kocík, Michal Divko, Jana Kocíková, Laura Petruľáková či Viktor Uljanko.

Ako sa Dukle a Slovensku podarilo získať v takom krátkom čase možnosť usporiadať 48. armádne Majstrovstvá sveta vo vojenskom parašutizme?

Keď sme sa rozhodli o znovuzrodenie tohto športu v Dukle, z celosvetového vojenského športového hnutia, ktoré poznáme pod skratkou CISM, prišla ponuka usporiadať vojenské majstrovstvá sveta v parašutizme. Netriaľali celkom do neznáma – vedeli, že u nás už boli majstrovstvá sveta v tomto športe pred 17 rokmi v roku 2009, keď tu súťažili športovci z 31 krajín a aj teraz nám verili, že to dokážeme.

Prečo Boľkovce?

Lebo Boľkovce pri Lučenci ponúkajú pre tento šport najlepšie podmienky v rámci celého Slovenska. Na tomto letisku sa konali aj spomenuté predchádzajúce majstrov-

stvá sveta v našej krajine. Navyše svoje zázemie na tréningy tu má aj naše družstvo Dukly.

Koľko bolo účastníkov a z koľkých krajín?

Pricestovalo 356 vojenských športovcov z 32 krajín.

Reprezentovali Slovensko aj priamo naši príslušníci ozbrojených síl z vojenských útvarov?

Áno, boli zo štyroch útvarov.

Darilo sa našim?

Už to, že za tak krátky čas sme dokázali pod vedením VŠC Dukla postaviť reprezentáciu, možno považovať za úspech – a tie ďalšie ešte len prídu.

Ako účastníci hodnotili úroveň organizácie?

Ak uznaním nešetril ani sám prezident CISM plukovník Nilton Gomes Rolim Filho z Brazílie, tak sme majstrovstvá zorganizovali dobre. Poďakovanie pritom patrí hlavne Vzdušným silám OS SR. Bez ich nasadenia, flexibility a absolútnej profesionality by sme podujatie v takomto rozsahu a kvalite jednoducho zabezpečiť nedokázali. Ich pomoc bola pre nás kľúčovým pilierom od prvých príprav až po záverečný ceremoniál. Teba spomenúť aj to, že o bezpečnosť celého podujatia sa vzorne starala Vojenská polícia a pomáhali aj ďalšie súčasti ozbrojených síl.

Aké má Dukla ďalšie plány s rozvojom vojenského parašutizmu?

Pre nás boli tieto majstrovstvá štartovacou čiarou smerom k rozvoju športového parašutizmu. Môžem spomenúť, že kým vlani sa vojenské majstrovstvá sveta v parašutizme uskutočnili v katarskej Dohe, budúce leto budú v Charlotte v USA. A to bude ešte väčšia paráda. Budú sa totiž konať v rámci 8. svetových letných hier CISM, čo je vlastne svetová vojenská olympiáda, ktorá sa usporadúva raz za štyri roky. Takže držíme si palce – a trénujeme.

2 100 úsmevov

Letné tábory Kemp Lešť 2026 nadviazali na vlnajší úspešný projekt. Tento rok sa v nich po týždni v priestoroch Centra výcviku Lešť vystriedali dva päťdesiatčlenné turnusy mladých ľudí vo veku od 15 do 18 rokov.

Veľmi pozitívny ohlas účastníkov aj rodičov z minulého roka nás naozaj motivoval. Snažili sme sa byť ešte viac inovatívnejší a lepší,“ usmiala sa riaditeľka Odboru marketingu Kancelárie ministra obrany SR Zuzana Bobová, ktorá je nielen organizačnou guru podujatia, ale dáva doň aj kus svojho srdca.

Zlaňovanie, sebaobrana, mobilný detox

Zuzana Bobová

Pod vedením skúsených inštruktorov najmä z Odboru špeciálneho výcviku Centra výcviku Lešť, ale aj s podporou Vojenskej polície či ďalších vojakov čakala mladých chlapcov a dievčatá napríklad ferrata na Bralcoch, strelecká príprava, sebaobrana, zdravotná príprava, zlaňovanie z vrtuľníka či vododrom. Osvojovali si aj vojenské princípy systému S.E.R.E. (Survival – Prežitie, Evasion

– vyhnutie sa zajatiu, Resistance – odolávanie pri zajatí a výsluchu, Extraction / Escape – evakuácia / záchrana / únik). „Každá z týchto aktivít bola pre nich nielen veľkým zážitkom, ale aj príležitosťou rozvíjať odvahu, disciplínu, vzájomnú spoluprácu a dôveru vo vlastné schopnosti.“

Tohtoročný ročník priniesol niekoľko zaujímavých novinek. Program bol obohatený o reflexiu, fyzioterapiu, psychologickú prípravu a tiež o „mobilný detox“. Ten sa ukázal byť

KEMP LEŠŤ 2026

Dobrodružstvo, adrenalín a nové výzvy pre tínedžerov!

Získanie nášivky Kemp Lešť 2026 nie je len spomienkou na výnimočný týždeň, ale predovšetkým symbolicky vyjadruje odvahu, vytrvalosť, spoluprácu a osobný rast. Pripomína, že každý človek je jedinečný a že ten, kto pozná svoje „prečo“, dokáže nájsť cestu k akémukoľvek „ako“. A aký je význam jednotlivých symbolov? Odtlačok prsta

predstavuje jedinečnosť každého účastníka. Každý človek je originál a do kempu prichádza so svojimi schopnosťami, talentom aj príbehom. Preto je pri odtlačku nápis „Jedinečný“. Šesť postáv symbolizuje všetky deti, ktoré napriek rozdielom tvoria jeden tím. V kempe sa učia spolupracovať, dôverovať si a pomáhať si navzájom. Veža a les predstavujú výcvikový priestor Centra výcviku Lešť, kde účastníci prekonávajú samých seba, učia sa disciplíne, zodpovednosti a odvahe. A aj znak Centra výcviku Lešť pripomína, že nášivka dievčatá a chlapci získali v prostredí vojenského výcviku a je spojená s hodnotami Ozbrojených síl SR ako je česť, služba, profesionalita a tímová spolupráca.

ako veľmi prínosná súčasť celého konceptu. „Mladí pri nástupe dobrovoľne odovzdali svoje mobilné telefóny a počas celého pobytu sa naplno venovali programu, svojim kamarátom a zážitkom. S radosťou môžem povedať, že telefóny im vôbec nechýbali,“ oceňuje Zuzana Bobová. Späť si mobily prevzali až po slávnostnom vyhodnotení a záverečnej ceremónii, ktorá mala vojenský ráz a konala sa v prítomnosti inštruktorov a organizačného tímu z Odboru marketingu Kancelárie ministra obrany. Počas kempu sa využívali aj prvky prístupu Solution Focus, ktorý vychádza z predpokladu, že ľudia majú v sebe prirodzené zdroje na prekonanie ťažkostí a na vytvára-

nie zmien. Realizoval sa najmä pomocou otázok, oceňovaním pokroku, hľadaním zdrojov a formulovaním vlastných možností ďalšieho rozvoja.

Zuzana Bobová vyzdvihuje, že Odbor špeciálneho výcviku Lešť, ktorý celý projekt za Centrum výcviku Lešť zastrešoval, koordinoval a vyladil, vytvoril premyslený a inšpiratívny koncept. „Taký, ktorý v mladých ľuďoch rozvíja nielen fyzickú zdatnosť, ale predovšetkým charakter, zodpovednosť, tímového ducha, odolnosť, sebapoznanie a možnosti ďalšieho rozvoja.“

Dodajme, že nepochybne rozvíja aj vzťah k ozbrojeným silám a obrane Slovenskej republiky.

Dvojitý rozmer Misie Delta

V rámci osemnástich sedemdňových turnusov organizoval Odbor marketingu Kancelárie ministra obrany aj tábory pre žiakov základných škôl. Pod názvom Misia Delta boli dislokovane v štyroch destináciách.

Predvlani bola na ich začiatku myšlienka ministra obrany Roberta Kaliňáka a účasť troch desiatok detí. Tento rok sa na nich zúčastnilo už viac než dvetisíc školákov od 8 do 14 rokov. Misia Delta sa tento rok konala na Trnavej Hore, Duchonke, Čertove či Bobrovci. Deti si tiež vyskúšali rôzne zaujímavé aktivity súvisiace s vojenským

Patrik Herman

životom. Išlo najmä o dievčatá a chlapcov zo sociálne slabších skupín obyvateľov. Pri ich výbere a zabezpečení táborov bolo nápomocné Združenie miest a obcí Slovenska.

„Bol som veľmi rád, že moje 22-ročné skúsenosti s prípravou letných táborov pre chudobné či týrané deti, sirotu a polosirotu zaujali organizátorov Misie Delta už vlni a aj tento rok som mohol byť organizátorom nápomocný ako mentor či poradca,“ povedal televízny redaktor a moderátor Patrik Herman. „Organizovať takéto tábory pre deti zo sociálne slabších rodín je totiž o dosť iné ako bežné tábory na komerčnom základe. Špecifická príprava vojakov aj animátorov bola nevyhnutná.“

Vojenské prostredie však pre Patrika Hermana nie je novinkou. „Celé tie vyše dve desaťročia som mal v rámci svojich táborov aj vojenský deň. Spolupracoval najmä s príslušníkmi ozbrojených síl zo Zvolena a z leteckej základne Sliač. Pre deťka to bol zakaždým jeden z top zážitkov leta a viem, že sa pre ne stal spomienkou na celý život.“

Tento rok Patrik Herman po návšteve spomínaných táborov konštatoval: „Mne sa mimoriadne páči ten dvojitý rozmer. Prvým je veľmi fajn forma ako nenásilne a hravo priblížiť deťom poslanie Ozbrojených síl SR. Zároveň je to silný sociálny rozmer, keď deti, ktorých rodičia by si pre ne podobný tábor nemohli dovoliť, prežili takéto super prázdniny. O to viac ďakujem všetkým desiatkam obetavých vojakov a kadetov, úžasným animátorom a skvelým organizátorom z ministerstva obrany. A hlavne potlesk, prosím, pre dievčatá a chlapcov. Do KEMPU nie vždy prišli celkom usmiati a vo svojej koži. No mali ste ich vidieť, keď sa pred cestou domov lúčili so svojimi kamarátmi!“

Pavol Vitko

Foto: archív Z. B. a P. H.

Industry Day na Záhorí

Vo Vojenskom technickom a skúšobnom ústave Záhorie sa na prelome júla a augusta uskutočnil Industry Day, na ktorom rezort privítal delegáciu Ministerstva obrany Českej republiky na čele s podpredsedom vlády a ministrom obrany Jaromírom Zúnom. Cieľom podujatia bolo predstaviť špičkové produkty slovenského obranného priemyslu prostredníctvom dynamických ukážok v reálnych podmien-

kach. Českí partneri si pozreli streľby zo samohybnéj húfnice EVA, samohybného mínometu SAM120 a ďalších moderných obranných systémov vyvíjaných a vyrábaných na Slovensku. Podobné podujatia sú dôležitou súčasťou rozvoja slovensko-českej spolupráce v oblasti obrany. Umožňujú výmenu skúseností, posudzovanie technických riešení priamo v praxi a vytvárajú priestor na budúce spoločné projekty, ktoré prispejú k posilneniu obranných schopností oboch krajín aj rozvoju domáceho obranného priemyslu.

Nadštandardné vzťahy

Štátny tajomník Ministerstva obrany SR Igor Melicher absolvoval 11. augusta pracovnú návštevu Českej republiky, počas ktorej rokoval s námestníkom ministra obrany ČR Radovanom Víchom. Venovali sa najmä bilaterálnej spolupráci v oblasti obrany a možnostiam jej prehĺbovania. Dôležitou témou bolo aj slovenské predsedníctvo vo V4. Slovensko chce počas svojho predsedníctva podporovať praktickú spoluprácu krajín V4, hľadať spoločné riešenia a posilňovať schopnosť regiónu reagovať na aktuálne bezpečnostné výzvy. Pozornosť venovali tiež modernizácii ozbrojených síl, výmene skúseností a možnostiam užšej spolupráce pri modernizačných projektoch a rozvoji obranných kapacít. „Rokovania ukázali, že okrem veľmi blízkych pohľadov na obranu a bezpečnosť máme veľa spoločných postojov, ktoré sa napokon odrážajú aj v opätovnom obnovení formátu spoločného zasadania vlád,“ konštatoval štátny tajomník I. Melicher.

Pastoračná návšteva

Orдинár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky Mons. Pavol Šajgalík odcestoval 17. augusta na pastoračnú návštevu slovenského kontingentu v misii Organizácie Spojených národov UNFICYP na Cypre. Úvodnú svätú omšu celebroid v kaplnke sv. Cyrila a Metoda v kempe generála Štefánika vo Famaguste. Nasledovala pastoračná návšteva slovenských vojakov ženijnej jednotky v Nikózií. Vojenský biskup Šajgalík sa v Nikózií tiež stretol s miestnym kňazom Fr. Zacheuszom Dulniakom OFM a pomocným biskupom na Cypre Mons. Brunom Varrianom, OFM.

Novinky vo vzdušných silách

Novú radarovú a vrtuľníkovú techniku získali 2. brigáda vzdušných síl Zvolen a 51. vrtuľníkové krídlo Prešov. Do výzbroje 2. brigády pribudol nový rádiolokačný systém ELM-2084 M-MMR od izraelskej spoločnosti IAI. Modernizácia rádiolokačnej techniky predstavuje výrazný posun vpred a pomôže rýchlejšie reagovať na hrozby prameniace z narušenia nášho vzdušného priestoru. Celkovo bude brigáda disponovať šiestimi systémami tohto typu s dosahom takmer až 350 kilometrov. Medzitým získalo prešovské vrtuľníkové krídlo dve nové všestranné helikoptéry UH-60M Black Hawk. Aj keď je tento typ v našich ozbrojených silách už pomerne známy, dva nové typy budú slúžiť predovšetkým pre potreby Síl pre špeciálne operácie. Vrtuľníky pristáli najprv v Kuchyni, odkiaľ ich piloti preleteli do ich domovskej základne.

Bojové streľby v Arizone

Príslušníci 1. taktickej letky 81. krídla Sliach z žilinského 5. pluku špeciálneho určenia sa v dňoch 11. júla až 1. augusta zúčastnili na nácviku bojových leteckých streľieb v USA, v štáte Arizona. Výcvik sa zameriaval na využitie lietadiel F-16 Block 70

pri pôsobení proti pozemným cieľom a na poskytovanie priamej leteckej podpory pozemným jednotkám. Výcvik sa uskutočnil na strelniciach Barry M. Goldwater Range, ktoré poskytli podmienky na preverenie schopností lietadiel, posádok a podporného personálu v realistických podmienkach. Rovnako aj na leteckej základni Tucson Air National Guard Base, kde pôsobí 162. krídlo Národnej gardy USA a kde sú dislokované

aj slovenské lietadlá. Slovenské posádky absolvovali takmer päťdesiat letov. Významnou súčasťou výcviku bolo prvé praktické použitie palubného kanóna a laserovo-optického zamieračacieho kontajnera v spolupráci s laserovo na-

vádzanou muníciou. Posádky preverili činnosť systému VDL v spolupráci s pozemným zariadením SIR 2.5 pri navádzaní v spolupráci s predsunutými leteckými navádzačmi JTAC. Výcvik v Arizone poskytol cennú príležitosť na praktické preverenie nových spôsobilostí lietadiel F-16 Block 70, aj na ďalšie prehĺbenie spolupráce medzi leteckými a pozemnými jednotkami pri plnení komplexných operačných úloh.

Nový veliteľ Spoločného operačného veliteľstva

V priestoroch Spoločného operačného veliteľstva Ozbrojených síl SR v Banskej Bystrici sa 5. augusta uskutočnil slávnostný ceremoniál pri príležitosti prevzatia funkcie veliteľa Spoločného operačného veliteľstva OS SR generálmajorom Tiborom Králikom. Na slávnosti sa zúčastnili zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR – náčelník štábu generálmajor Marek Banas, velitelia síl, bývalí velitelia Spoločného operačného veliteľstva, predstavitelia štátnej správy a samosprávy, zahraniční partneri a ďalší významní hostia. Súčasťou slávnostného ceremoniálu bolo odovzdanie Pamätnej medaily Spoločného operačného veliteľstva bývalým veliteľom – generálmajorovi v. v. Martinovi Michalkovi a generálmajorovi v. v. Ondřejovi Novosadovi. Záver patril udeľovaniu vojenských vyznamenaní a mimoriadnych ocenení.

Kadeti začali výcvik

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši 17. augusta privítala

243 budúcich poslucháčov, ktorí nastúpili na základný vojenský výcvik. Po príchode absolvovali potrebné kontroly a administratívne úkony. Súčasťou prvého dňa bolo aj ich vystrojenie a ubytovanie. Na zabezpečení výcviku sa podieľajú inštruktori AOS, ale aj kadeti 4. ročníka a príslušníci Ozbrojených síl SR. Samotný výcvik nebude prebiehať iba v priestoroch akadémie. Kadeti si preveria schopnosti aj na strelnici Jasná a vo Vojenskom výcvikovom priestore Kamenica nad Čirochou. Nástup do prvého ročníka sa týka dovedna 279 kadetov. Z toho na AOS nastúpi 226 kadetov, ďalších 36 poslucháčov leteckých odborností bude študovať na Technickej univerzite v Košiciach, 5 študentov odboru chémia a 12 študentov vojenského lekárstva na Univerzite obrany v Brne. Základný vojenský výcvik vyvrcholí vojenskou prisahou, ktorá sa uskutoční 18. septembra na vojenskom cintoríne Háj-Nicovô v Liptovskom Mikuláši.

Tábory v Trenčíne

Posádkový klub Trenčín už piatykrát organizoval počas letných prázdnin dva turnusy denného tábora pre deti profesionálnych vojakov a zamestnancov MO SR. Prvý raz sa tak udialo v súčinnosti s Centrom psychologických služieb OS SR v Trenčíne. Deti navštívili priestory 71. práporu podpory velenia pozemných síl v kasárňach SNP. Zaujímavé boli aj ukážky činnosti psovodov Vojenskej polície a príslušníkov Špeciálnych síl OS SR, ktorí majú veliteľstvo v Trenčíne. Nadšenie vyvolala plavba po Váhu na dračích lodiach.

Text a foto: Mária Huszliczková

Ing. arch. Anton Maštalský, riaditeľ Centra výcviku Lešť:

Z cvičiska na multifunkčný priestor

Zo storočnej vojenskej histórie už jednu dekádu riadi Centrum výcviku Lešť Anton Maštalský. Za jeho pôsobenia sa z výcvikového priestoru stalo moderné centrum výcviku aj pôsobisko mnohonárodnej brigády Severoatlantickej aliance na Slovensku.

Vo funkcii riaditeľa CV Lešť ste už desať rokov. V čom sa toto centrum výcviku za dekádu najviac posunulo vpred?

Na začiatok mi nedá nespomenúť fakt, že lokalita Lešť má skutočne bohatú vojenskú históriu. Už od roku 1923 tu pôsobili vojaci československej armády. Počas 2. svetovej vojny aj slovenskí, ktorí sa neskôr zapojili do Povstania. Od roku 1968 tu sovietska armáda umiestnila pomerne silnú posádku. No a od roku 1993 priestor až do dnešných dní patrí našim ozbrojeným silám. Centrum výcviku Lešť je rozpočtovou organizáciou už 12 rokov. Postupne sa tak stalo strediskom na prípravu a výcvik konvenčných aj špeciálnych jednotiek. V posledných rokoch z dekády, čo som jeho riaditeľom, hostí aj mnohonárodnostnú brigádu NATO pod španielskym velením. Plne sa tak transformovalo zo samotného cvičiaceho strediska a areálu na niečo viac.

Ako ste poznamenali, v súčasnosti využíva priestory CV Lešť aj mnohonárodná brigáda.

Mnohonárodná brigáda (MN BDE) NATO tvorí už neoddeliteľnú súčasť nášho každodenného života. Na jednej strane má jej prítomnosť významný dopad na činnosť Centra výcviku Lešť. Frekvencia využívania našich výcvikových zariadení sa násobne zvýšila, vzrástol taktiež dopyt po nových infraštruktúrnych zámeroch a podobne. Na druhej strane jasne deklaruje našu pripravenosť plniť si záväzky voči našim aliančným partnerom pôsobiacim na východnom krídle NATO. Je pravdou, že zhostiť sa takej náročnej úlohy prinieslo nášmu centru nové výzvy. Tie sa premietli aj do základných úloh vyplývajúcich z účelu riadenia centra. Je nutné pripomenúť, že počas pôsobenia MN BDE sa už ako framework nation (vedúca krajina v rámci zoskupenia) vystriedali Česko a Španielsko. V súčasnosti tu pôsobí 6. rotácia španielskych ozbrojených síl. Napriek tejto neplánovanej a rýchlo pridelennej úlohe sme nemali žiaden problém ani žiadnu kauzu.

Ako hodnotíte túto medzinárodnú spoluprácu?

Spolupráca prebieha na profesionálnej úrovni a nikdy to nebolo inak. Profesionálny prístup jasne odráža našu pripravenosť a odhodlanie prispievať k budovaniu čo najlepších podmienok, ktoré sa následne premietnu vo forme kvality ubytovania, navyšovania ich kapacít, stravovacích podmienok a nepretržitého vylepšovania poľných či špeciálnych cvičísk. Tie využívajú tak aliančné jednotky pôsobiace v našich priestoroch, ako aj OS SR a iné mimorezortné zložky. Nedá mi nespomenúť ocenenia a rešpekt, ktoré naši ľudia dostávajú od aliančných partnerov – od vojakov cez diplomatický zbor až po politické špičky. Mne samému bol adresovaný ďakovný list od španielskych kolegov za výborné stravovacie podmienky, našu profesionalitu, obetavosť a každodenné úsilie.

Bolo logistickou výzvou zabezpečiť jej nasadenie?

Určite áno. Je nutné zdôrazniť, že stálou prítomnosťou mnohonárodnej brigády v centre sme museli pristúpiť k riešeniu nespočetného množstva požiadaviek. Tie vyplynuli z prítomnosti jednotiek a z potreby vytvorenia čo najlepších podmienok pre ich výcvik a náležitosti, spojených s ich ubytovaním a životom. Niektoré projekty sa rodili ľahšie, niektoré ťažšie. Problémom bola, samozrejme, implementácia legislatívnych rámcov potrebných pri výstavbe infraštruktúry, obstarávaní jednotlivých služieb a komodít. Početná prítomnosť našich aj zahraničných jednotiek tak často vytvára nutnosť zladit' výcvik tak, aby sme uspokojili požiadavky všetkých partnerov. To sa jednoznačne odrážalo aj na dosiahnutí našich kapacitných limitov, ktoré sme ako centrum schopní realizovať pre potreby všetkých zúčastnených zložiek. Tých, ktoré neustále prejavujú záujem vykonávať výcvik v našom centre.

Anton Maštalský počas príhovoru na oslavách 100. výročia vojenského priestoru Leštiny

Najväčším využívatelom infraštruktúry a výcvikových zariadení v Leštinách je mnohonárodná brigáda NATO nasledovaná našimi ozbrojenými silami a Vojenskou políciou. Nasledujú zložky spadajúce pod Ministerstvo vnútra SR – Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor. Okrem nich u nás cvičia aj príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže či Finančnej správy.

Priestory Centra výcviku Leštiny sa využívajú čoraz viac a čoraz častejšie viacerými zložkami.

Najväčším využívatelom infraštruktúry a výcvikových zariadení je v súčasnosti, vzhľadom na početný stav, práve mnohonárodná brigáda. Po nej nasledujú naše ozbrojené sily a Vojenská polícia v závese s mimorezortnými zložkami. Predovšetkým ide o zložky spadajúce pod Ministerstvo vnútra SR – Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor. Okrem nich u nás cvičia aj príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže či Finančnej správy. Intenzita výcviku je v súčasnosti taká vysoká, že náš priestor na manévrovanie, ako sa hovorí vo vojenskom žargóne, začína byť limitovaný.

Ako sa dá zladíť pôsobenie rôznorodých obranných a bezpečnostných zložiek v jednom priestore?

Výcvikový plán sa musí neustále priebežne aktualizovať a zladovať. Ten je síce schválený už na jeseň rok dopredu, avšak v priebehu daného roka dochádza neustále k rôznym zmenám. Je to predovšetkým o ume a odhodlaní našich plánovačov, správcov výcvikových zariadení, inštruktorov, logistov ale aj kuchárov – v podstate celého tímu CV Leštiny. Tí sa snažia realizovať požiadavky, ktoré na centrum prichádzajú nepretržite. Ako som už spomenul, dosiahli sme nami splniteľné limity CV Leštiny, ktoré sú takmer naplnené. Nie je to ľahký proces, ale doposiaľ sme v tom boli úspešní. Len pre zaujímavosť – vo výcvikovom roku 2025 sme ako centrum zaznamenali v ubytovaní viac ako 700 000 osobodní.

Už v súčasnosti disponuje Centrum výcviku Leštiny rôznymi cvičiskami pre rôzne typy úloh – od vododromu až po maketu helikoptéry na zlaňovanie. Plánuje sa vybudovanie ďalších podobných zariadení? V čom vidíte možnosť najväčších investícií?

Určite chcem spomenúť naše plány s podzemnou strelnicou či trenažérom pre potápačov – ktorý by využívali popri už existujúcom vododrome. Netreba opomenúť ani možný rozvoj komunikačných a informačných systémov, ale aj budovanie prostriedkov na detegovanie dronov a iných protidronových systémov. Tie sú v súčasnosti žiadané

v celom svete a ani naše výcvikové centrum by nemalo ostať pozadu. A samozrejme, ide o nepretržité budovanie infraštruktúry, výcvikových či ubytovacích kapacít. Môžeme spomenúť aj nutnú opravu cesty medzi Pliešovcami a našim priestorom, ktorá je hojne využívaná tiež civilným obyvateľstvom a v neposlednom rade aj bezpečnostnými zložkami. Tá by mohla byť realizovaná i financovaná v spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom. V minulosti už takéto plány boli, k realizácii však zatiaľ nedošlo.

Akým najväčším výzvam v súčasnosti Centrum výcviku čelí?

Je to realizácia a trvalé zabezpečenie mnohonárodnej brigády v priestoroch centra. Narážame na svoje limity, či už v infraštruktúre, alebo pri zabezpečení požadovaného výcviku pre OS SR. Skĺbiť výcvik v rôznych oblastiach rôznych jednotiek dáva najviac zabrať. Je to viditeľné predovšetkým pri cvičeniach vyvedenia prápornej skupiny jednotiek OS SR v priestoroch Leštiny. V posledných rokoch, ale aj pri zabezpečení výcviku Národných obranných síl, s ktorými nepretržite a intenzívne rozvíjame našu spoluprácu.

A čo ubytovacie priestory? Ako ste spomenuli, narádzate na limity.

Pomerne najnovším projektom je Camp, ktorý má navýšiť práve ubytovacie kapacity. Ako architekt mám jeho víziu, aby bol kruhovo orientovaný a nebol len nejakým štandardným barakom. Je to projekt, ktorý tu chýbal a skrýva v sebe viac významov – naozaj ho treba zažiť. Momentálne už prebieha jeho výstavba.

V čom vidíte najväčší priestor na zlepšenie?

Priestor na zlepšenie či vylepšenie je vždy, rovnako je nastavený a implementovaný aj náš prístup. Z môjho pohľadu ako riaditeľa ambície určite smerujú k realizácii projektov, ktoré by posunuli centrum v kvalite a kvantite. V spomínanej infraštruktúre, rozšírení ubytovacích kapacít, budovaní a modernizácii cvičísk a strelníc. Tak, aby boli naďalej prínosom pre OS SR, bezpečnostné zložky a aliančných partnerov.

Jaroslav Cabuk
Foto: autor, MO SR

Slony pre Bundeswehr

S cieľom zvýšiť mobilitu a logistiku v oblasti ťažkej techniky uzavrela nemecká armáda so spoločnosťou Rheinmetall zmluvu o dodaní ďalších 56 ťažkých transportných vozidiel Elephant 2. Nadväzuje na objednávku z roku 2018,

podľa ktorej mala spoločnosť Bundeswehru dodať až 137 vozidiel. Elephant 2 používa platformu HX81. Ťahač má užitočné zaťaženie 70 ton a slúži predovšetkým na prepravu ťažkej pásovej techniky, vrátane tankov Leopard 2.

..... Jaroslav Cabuk • Foto: Embraer, Leonardo, OCCAR, Rheinmetall, Tekever, Youth Daily News

Mastery smerujú do Indonézie

B ohatý exotický inventár indonézskeho letectva doplní dvanaásť lietadiel M-346F Master od talianskeho výrobcu Leonardo. Objednávka je súčasťou programu modernizácie indonézskeho letectva. To sa zameriava na vyzbrojovanie viacerými typmi lietadiel od rôznych výrobcov. Takticko-cvičné Mastery budú v Indonézii slúžiť povedľa iných lietadiel rovnakej kategórie – britských Hawkov či juhokórejských T-50. Podľa plánu by prvé talianske lietadlá mala krajina dostať v roku 2030.

Ďalší používateľ Millenniumia

V poradí už siedmym európskym používateľom brazílskeho transportného lietadla C-390 Millennium sa stane Grécko. Grécke letectvo získa tri lietadlá, ktoré nahradia a z časti doplnia flotilu veľkých transportných lietadiel. Tá je v súčasnosti vybavená staršími americkými lietadlami C-130 Hercules. Grécko v objednávke plánuje využiť portugalskú opcii na desať lietadiel a získať z nej práve svoje tri lietadlá. To by umožnilo dodanie prvého stroja gréckemu letectvu už budúci rok.

Gepardy ochrání ostrovy

Čínsku republiku (Taiwan) netvorí len rovnako pomenovaný ostrov, ale i niekoľko ďalších menších. Práve tie, ako napríklad súostrovie Kinmen, ležiace len 10 kilometrov od kontinentálnej Čínskej ľudovej republiky, majú podľa taiwanských plánov brániť kolesové vozidlá Cheetah (Gepard). Armáda plánuje obstaráť približne 178 týchto kolesových vozidiel. Sú vyzbrojené 105 mm kanónom a tvoria ľahšiu alternatívu k hlavným bojovým tankom, ktoré sú pre boj na malých ostrovoch ťažkopádne.

Nové fregaty

V rámci širšieho programu modernizácie portugalských síl nakúpi Lisabon tri nové talianske fregaty FREMM EVO. Objednávka fregát bude finančne krytá aj z európskych prostriedkov nástroja SAFE, pričom ide o prvý prípad jeho použitia na nákup fregát. Pre portugalské námorníctvo ide o prvý nákup nových plavidiel tejto kategórie po viac ako tridsiatich rokoch. Fregaty FREMM EVO disponujú aj prístávacou palubou a dvoma hangármi pre helikoptéry.

Náhrada za Watchkeeper

Drony AR5 spoločnosti Tekever nahradia prieskumné bezpilotné lietadlá Watchkeeper britskej armády. AR5 má, na rozdiel od Watchkeepera, väčšiu nosnosť aj výdrž. To pomôže vykonávať prieskumné lety, na ktoré sú zame-

rané, omnoho dlhšie a zlepšiť tak túto spôsobilosť britskej armády. Celkovo britské sily získajú 24 dronov tohto typu, pričom finalizovanie dodávok je naplánované na rok 2029.

Prví na Slovensku, trinásti v Európe

Úsek chemických laboratórií Strediska činností RCHBO 905. centra špecializovanej bojovej podpory v Zemianskych Kostol'anoch završí 20 rokov od svojho vzniku. Dve dekády oslávil aj úspešným zvládnutím medzinárodných testov spôsobilostí pod záštitou Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW), čím sa stal 30. laboratóriom vo svete, ktoré získalo status OPCW Designated Laboratory.

Laboratórií, ktoré sa pýšia týmto statusom, je vo svete len 30 – pričom práve okrúhlym tridsiatym sa stalo Stacionárne identifikačné laboratórium zo Zemianskych Kostol'ian. V Európe je ich iba trinásť. Úsek chemických laboratórií získal oficiálny status certifikovaného laboratória 18. augusta po splnení náročných testov spôsobilostí a zaradil sa tak do prestížnej siete medzinárodných chemických laboratórií.

Pomohli nové prístroje

Hoci sa história vojenských chemikov v Zemianskych Kostol'anoch začala písať už v roku 1935, samotný ÚCHL vznikol len pred 20 rokmi. Jeho zamestnanci sa podieľajú na výrobe a analýze toxických chemických látok súvisiacich s medzinárodným Dohovorom o zákaze chemických zbraní (CWC) a na kontrole kvality dekontaminačných látok a zmesí pre potreby OS SR. Práca 905. centra špecializovanej bojovej podpory Nováky, pod ktoré ÚCHL spadá, úzko súvisí s dohovorom, ktorý vstúpil do platnosti v roku 1997. Na jeho dodržiavanie dozerá OPCW so sídlom v holandskom Haagu.

Aby bolo laboratórium certifikované na činnosť pod hlavičkou OPCW, musí úspešne zvládnuť akreditáciu národnou akreditačnou službou a testy spôsobilostí. Tie sa konajú dvakrát ročne a každé trvajú dva týždne. Počas nich dostanú laboratória dve sady vzoriek s odlišnými maticami, ktoré pozostávajú z troch rozdielnych vzoriek. Úlohou laboratória je zistiť, ktoré všetky látky súvisiace s CWC sa v jednotlivých maticiacich nachádzajú.

„Hodnotenie je veľmi prísne. Aj malá chyba, ako chýbajúca látka alebo zistená látka navyše, znižuje celkové hodnotenie,“ ozrejmila Martina Klátiková, vedúca ÚCHL a členka víťazného tímu. Počet látok v matici pritom nie je vopred daný, preto laboratória musia samy odhaliť ich presné zloženie. Správny výsledok sa laboratórium dozvie až po vyhodnotení testov v rámci celkového hodnotenia. „Je to ako hľadať ihlu v kope sena,“ doplnila Zuzana Provodovská Minichová, vedúca víťazného tímu.

Slovenské laboratórium dosiahlo najvyššie možné hodnotenie po prvý raz v histórii na jeseň 2025. Svoju vysokú odbornosť a vedomosti potvrdilo aj v jarých testoch v roku 2026.

Laboratóriu výrazne pomohol dar zo Spojených štátov v roku 2024. Zahŕňal nové technologické vybavenie v hodnote až 1,5 milióna eur, ktoré postupne nahradilo a doplnilo staršie technológie. V tom istom roku sa začalo aj zaškolenie pra-

vzorky a vypracovaním plánu. Prvotný skrining matrice sa následne potvrdil dvoma nezávislými metódami – plynovou a kvapalinovou chromatografiou. Niektoré matrice boli na analýzu jednoduché, iné zložitejšie. „Pri jednej sme napríklad dostali vzorky približne o desiatej doobeda pričom poobede sme už mali výsledky. Tieto výsledky sa však musia neustále preverovať dodatočnými analýzami, aby sme sa uistili, že sme

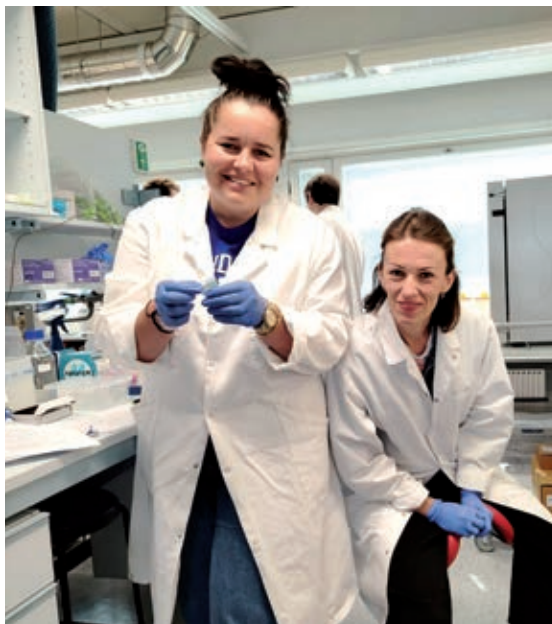
neurobili nikde chybu. Naša prvotná analýza však bola správna,“ vyzdvihla úspech Ing. Klátiková.

OPCW sa snažila o skladanie matric tak, aby čo najviac zodpovedali realite. „Najťažšie bolo analyzovať maticu betónu,“ spomína Ing. Provodovská Minichová. Testy sa končia vypracovaním 90-stranového reportu v angličtine, ktorý obsahuje analýzu všetkých vzoriek, detailný opis ich úpravy vzoriek a bezchybne dohľadateľnú refaz dôkazov. Tento dokument komisia OPCW študuje a na jeho základe kontroluje správnosť zistených chemických látok. „Neskomrne musíme priznať, že sme obstáli lepšie ako mnohé iné laboratória,“ dodala.

Získanie statusu OPCW Designated Laboratory znamená, že ÚCHL sa bude môcť okrem iného podieľať aj na činnosti Medzinárodného súdneho dvora. Môže

tak analyzovať rôzne látky odobraté napríklad pri chemických teroristických útokoch a pomáhať pri vyšetrovaní rôznych incidentov. Vzorky, ktoré bude laboratórium kontrolovať, sú environmentálneho pôvodu. „Našou ambíciou do budúcnosti je analyzovať aj biomedicínske vzorky,“ ozrejmujú pracovníčky. Ich práca sa však certifikáciou nekončí. Laboratórium sa musí aspoň raz ročne zúčastniť na testoch spôsobilosti OPCW, aby si status udržalo. ÚCHL bude zároveň môcť pripravovať vzorky pre ďalšie laboratória, ktoré sa budú chcieť certifikovať pre OPCW. Samotná príprava takýchto vzoriek však môže trvať až rok.

Jaroslav Cabuk
Foto: ÚCHL

Vedúca ÚCHL Martina Klátiková (vľavo) a vedúca víťazného tímu Zuzana Provodovská Minichová

covníkov laboratória vo fínskom inštitúte VERIFIN, čo ešte viac zdokonalilo ich odbornú prípravu. Úspech sa dostavil už po dvoch rokoch. Ako dodala Ing. Provodovská Minichová, bez darovaných prístrojov by to nebolo možné. „Na starých, dvadsaťročných prístrojoch a bez školenia vo Fínsku by sme to nedosiahli.“

„V neposlednom rade pomohla naša túžba to dosiahnuť. Získať certifikáciu nebolo našou povinnosťou, ale ambíciou,“ dodala Ing. Klátiková. Vďaka tejto ambícii sa tak laboratóriu podarilo dostať Slovensko na medzinárodnú úroveň a zabezpečiť prestíž celým OS SR.

Spolupráca aj s Haagom

Samotná analýza v rámci medzinárodných testov sa začala prípravou

VOJENSKA PROFESIA .SK

ŠPECIÁLNA PRÍLOHA

Staň sa súčasťou tímu ozbrojených síl **BUDEM VOJAK**

.....
Vyber si jednu z možností služby v Ozbrojených silách Slovenskej republiky: príslušník Národných obranných síl, Ozbrojených síl SR, študent vojenskej akadémie. Staň sa súčasťou veľkej rodiny ochrancov Slovenska doma i v zahraničí. Kariéra profesionálneho vojaka má zmysel!

Ahoj, náš možný budúci vojenský kolega. Iste aj tebe hovoria niečo slová ako odvaha, guráž, sebavedomie. Máš ich? To je super. Ale môžeš mať ešte viac! Vráťane kamarátskej podpory a žičlivosti v zmysle jeden za všetkých a všetci za jedného. No a tiež môžeš vnímať rešpekt zo strany spoločnosti – ešte predtým však odovzdáš tej spoločnosti kus seba. Svojou službou. Áno, službou v Ozbrojených silách Slovenskej republiky.

Je to však vyvážené. Okrem tvojho pocitu, že si borec, si k benefitom za svoju službu v uniforme budeš môcť zarátať celoživotné vzdelávanie, dynamiku úloh a zároveň stabilitu v zamestnaní či možnosť kontinuálneho kariérneho postupu. A sociálne zázemie? To je také, aké v iných spoločnostiach nájdeš len ťažko.

Pozri, situácia je taká, že za vlaňajší rok 2025 vstúpilo do Ozbrojených síl SR až 1 699 nových vojakov. Tvojich možných budúcich kolegov. Je to najviac v histórii Ozbrojených síl SR. Tá dôvera mladých ľudí

v ozbrojené sily ako v ich budúceho dlhoročného zamestnávateľa je skrátka skvelá. Aha – ale ty chceš aj porovnanie? No dobre. Takže predvlni sme prijali do armády 1 370 vojakov a napríklad v roku 2021 ich bolo len 629. Tiež ťa možno bude zaujímať, že v armáde už máme vyše 2 400 žien, pričom ich počet sa blíži k 17 %. Pred takými dvoma desaťročiami slúžila v armáde približne len tretina z tohto počtu dievčat.

Akoľvek, teší nás, že záujem o službu v ozbrojených silách stúpa. Je to o dôvere v perspektívu vojenskej služby ako dlhodobého zamestnania. Zároveň je to o výzve, ktorú mladé ženy a muži dokážu prijať. Treba však povedať aj to, že rastú naše úlohy. Rozrastajú sa naše vojenské štruktúry. Aj preto máme záujem tiež o teba. A to bol tiež dôvod, aby sme pre teba na nasledujúcich stranách mesačníka Obrana pripravili niekoľko užitočných rád a inšpirujúcich príbehov. Ešte viac sa dozvieš na internete, ako aj v jednotlivých regrutačných strediskách.

.....

**Ak hľadáte
zamestnanie
s poslaním, personálnu
stabilitu a zároveň
pracovnú dynamiku,
ako aj sociálne zázemie
spolu s možnosťou
kontinuálneho osobného
aj profesionálneho rastu,
v Ozbrojených silách SR
ste vítaní.**

Práca v Ozbrojených silách SR je predovšetkým službou občanom a štátu. Jej hlavným poslaním je zaisťovať bezpečnosť, stabilitu a obranu Slovenskej republiky, ako aj prispievať k ochrane hodnôt, na ktorých stojí naša spoločnosť. Nejde len o povolanie – je to zodpovednosť a záväzok, ktorý má význam pre každého z nás.

Naša armáda stojí na hodnotách, akými sú lojalita, profesionalita, odvaha, disciplína a odolnosť, ktoré sa prejavujú nielen pri plnení obranných úloh, ale aj v každodennej pomoci občanom. Vojaci a vojačky sú pripravení zasiahnuť pri živelných pohromách, pátraní po nezvestných osobách či pri ďalších krízových situáciách, keď štát a jeho občania potrebujú ich schopnosti, organizáciu a pripravenosť.

Sme moderná a technologicky vyspelá organizácia. Využívame najnovšie informačné technológie, bezpilotné systémy, modernú techniku aj sofistikované logistické riešenia. Ako súčasť Severoatlantickej aliancie (NATO) spolupracujeme s part-

nermi z celého sveta, zdieľame skúsenosti a uplatňujeme najvyššie profesionálne štandardy. To vytvára priestor na neustále vzdelávanie, odborný rast aj získavanie medzinárodných skúseností.

Zároveň služba v Ozbrojených silách SR rozvíja nielen odborné kompetencie, ale aj vlastnosti, ktoré sú vysoko cenené v každej profesii – schopnosť pracovať v tíme, rozhodovať sa pod tlakom, prevziať zodpovednosť, efektívne komunikovať a zvládať náročné situácie. Práve tieto skúsenosti predstavujú významnú pridanú hodnotu nielen počas vojenskej kariéry, ale aj v osobnom živote či pri ďalšom profesionálnom uplatnení.

V neposlednom rade sú ozbrojené sily komunitou ľudí, ktorých spájajú spoločné hodnoty, tímový duch a vzájomná dôvera. Práve spoločné zážitky, športové aktivity či prekonávanie výziev vytvárajú priateľstvá a vzťahy, ktoré často vydržia celý život.

Ozbrojené sily SR združujú viac ako 600 odborných profesií. Mnohé z nich nájdete aj v civilnom sektore. Rozdiel nespočíva v odbornej kvalifikácii, ale v prostredí, v ktorom tieto profesie pôsobia a v poslaní, ktoré naplňajú.

Mechanik/ Technik

Slovenská armáda stojí nielen na kvalitných ľuďoch, ale aj spoľahlivej technike. Aby boli vozidlá, stroje a ďalšie prostriedky pripravené na plnenie úloh kedykoľvek a za akýchkoľvek podmienok, potrebujú odborníkov, ktorí sa o techniku starajú. Práve takou profesiou je funkcia mechanika. Počas služby vykonáva kontroly technického stavu, odhaľuje a odstraňuje poruchy, venuje sa preventívnej údržbe, príprave techniky na výcvik, ako aj vedeniu dokumentácie.

Táto funkcia je ideálna pre ľudí, ktorí majú vzťah k technike, radi hľadajú riešenia a chcú vidieť konkrétny výsledok svojej práce. Sú precízni, zodpovední a ochotní neustále sa učiť. Moderná vojenská technika využíva pokročilé technológie, preto služba prináša prostredníctvom rôznych školení a kurzov množstvo príležitostí na odborný rast a získavanie nových skúseností.

Práca mechanika však nie je len o opravách. Je to aj tímová spolupráca, plánovanie, prevencia a schopnosť rýchlo reagovať na vzniknuté situácie. Každý odstránený problém prispieva k tomu, aby jednotka mohla bezpečne a efektívne plniť svoje úlohy. Je zároveň osobnou satisfakciou, ako aj úspechom celého tímu.

Kuchár/kuchárka

Služba nie každého vojaka spočíva v tom, že ťažiskovo drží v rukách zbraň. Jednou z nich je vojenský kuchár.

Len málokto si uvedomí, že za každým úspešným vojenským cvičením aj nasadením stojí tiež tím ľudí, ktorí zabezpečujú stravovanie. Vojenský kuchár musí zvládať prácu v moderných priestoroch kuchynských zariadení, ako aj v poľných podmienkach. Vie pripraviť jedlo v kasárenských areáloch, ale aj v nepriaznivom počasí bez zvyčajného zázemia, napríklad v lese.

Pracovný deň vojenského kuchára sa začína ešte predtým, ako väčšina vojakov nastúpi do služby. Je potrebné pripraviť

raňajky, zabezpečiť výdaj stravy a následne pokračovať prípravou obeda či večere. Každé jedlo musí spĺňať prísne hygienické normy, ale zároveň zabezpečiť dostatočný energetický príjem, pre vojačky a vojakov vykonávajúcich náročnú službu.

Nejde pritom len o samotné varenie. Súčasťou práce je plánovanie jedálnych lístkov, objednávanie surovín, kontrola ich kvality, správne skladovanie a hospodárne využívanie zásob. Aj v tejto profesii je preto potrebná vysoká miera zodpovednosti, organizácie a precíznosti.

Vodič/vodička

Ozbrojené sily Slovenskej republiky stoja nie len na kvalitných ľuďoch a odbornej príprave, ale aj na vysokej mobilite a spoľahlivej dopravnej technike. Aby sa jednotky, materiál a výzbroj dostali včas presne tam, kde sú potrebné. Ozbrojené sily SR potrebujú profesionálov, ktorí bezpečne a s prehľadom zvládajú riadenie vozidiel v akýchkoľvek podmienkach. Práve takou kľúčovou profesiou je funkcia vojenského vodiča.

Počas služby vodič nesedí len za volantom. Zodpovedá za kompletnú starostlivosť o zverené vozidlo, vykonáva predpísanú kontrolu technického stavu pred jazdou aj po nej, odhaľuje drobné nedostatky a podieľa sa na pravidelnej údržbe. Je plne pripravený na taktické presuny, vedenie kolón, zásobovacie misie, ako aj na obsluhu špeciálnej vojenskej techniky počas cvičení a krízových situácií.

Práca vodiča v OS SR však nie je len o nabehaných kilometroch. Je to najmä o obrovskej zodpovednosti za životy prepravovaných spolubojovníkov, včasnom doručení materiálu a schopnosti pohotovo reagovať v nepredvídateľnom teréne či počas nepriaznivých poveternostných podmienok. Každá úspešne zvládnutá trasa a bezpečný návrat jednotky prispieva k celkovej pripravenosti Ozbrojených síl SR.

IT špecialista

V civilnom sektore sa stará o fungovanie firemných systémov, v OS SR sa podieľa na prevádzke a ochrane komunikačných sietí a informačných systémov, ktoré sú nevyhnutné pre obranu štátu.

Logista/logistka

Podobne ako vo veľkých výrobných alebo distribučných spoločnostiach plánuje zásobovanie, prepravu a efektívne využitie zdrojov. V armáde dohliada aj na to, aby boli ľudia, technika a materiál pripravení plniť úlohy tiež v náročných alebo krízových podmienkach.

Mechanik alebo technik

Zatiaľ čo v civilnom prostredí sa stará o prevádzku vozidiel či strojov, v našej armáde zaisťuje pripravenosť špeciálnej vojenskej techniky, od ktorej môže závisieť úspešné splnenie úlohy.

Lekár alebo zdravotník

Poskytuje zdravotnú starostlivosť rovnako ako v civilnom zdravotníctve, no zároveň je pripravený pôsobiť v krízových situáciách, medzinárodných misiách alebo pri pomoci obyvateľom počas mimoriadnych udalostí.

Psychológ/psychologička

Venuje sa starostlivosti o psychickú pripravenosť a odolnosť profesionálnych vojakov, výberu personálu aj podpore pri zvládaní záťažových situácií.

Vodič/vodička

Zatiaľ čo v civilnom sektore zabezpečuje najmä štandardnú prepravu osôb či tovaru, v OS SR obsluhuje širokú škálu vozidiel a aj bojovej techniky. Zabezpečuje presuny jednotiek, zásobovanie a je pripravený reagovať v náročných terénnych a krízových podmienkach.

Kuchár/kuchárka

Vzťah ku gastronómii rozvíja v uniforme. Musí zvládať prácu v moderných kuchyniach, ako aj v poľných podmienkach. Každá z týchto profesií je dôležitá, no pre lepšiu ilustráciu sme si priblížili dve z nich: mechanik/technik a kuchár.

Profesionálny vojak vo funkcii vodiča

→ Čo vás priviedlo k rozhodnutiu vstúpiť do Ozbrojených síl Slovenskej republiky?

Myšlienka stať sa vojakom ma lákala už dlhšie. Hľadal som stabilné zamestnanie, ktoré by malo zmysel a zároveň ponúkalo možnosť osobného rozvoja. Ozbrojené sily ma oslovili tým, že človek nie je len zamestnancom, ale súčasťou tímu, ktorý plní dôležité úlohy pre krajinu.

→ Mnohí záujemcovia majú obavy z prijímacieho konania. Aká bola vaša skúsenosť?

Prijímacie konanie hodnotím veľmi pozitívne. Od začiatku som vedel čo ma čaká a aké podmienky musím splniť. Príslušníci regrutačnej skupiny mi poskytli všetky potrebné informácie a ochotne odpovedali na moje otázky. Ak sa človek pripraví a pristupuje k jednotlivým krokom zodpovedne, prijímacie konanie je zvládnuteľné.

Ako ste vnímali psychologické testy a lekárske vyšetrenia?

Predtým som z nich mal rešpekt, ale zbytočne. Ich cieľom nie je niekoho nachytať, ale overiť, či je človek vhodný na vojenskú službu. Celý proces prebiehal profesionálne a korektne. Odporúčam každému prísť oddýchnutý a byť sám sebou.

→ Aké boli vaše prvé dojmy zo základného vojenského výcviku?

Bol náročný, ale zároveň veľmi zaujímavý. Naučil som sa disciplíne, samostatnosti a spolupráci v kolektíve. Postupne som si uvedomoval, že výcvik má jasný zmysel a pripravuje nás na situácie, s ktorými sa môžeme stretnúť počas služby, ale aj mimo nej. Často si neuvedomujeme, akým situáciám musíme čeliť a aké zručnosti sú potrebné v bežnom živote.

→ Čo vám základný výcvik dal do osobného života?

Určite väčšiu sebadisciplínu, lepšiu organizáciu času a väčšiu odolnosť voči stresu. Získal som aj nové zručnosti a sebadomie, pretože som zvládol veci, o ktorých som predtým pochyboval. V neposlednom rade som získal priateľstvá na celý život a spoznal množstvo ľudí naprieč celým Slovenskom.

→ Potom ste absolvovali odborný výcvik vodiča. Ako prebiehal?

Odborný výcvik bol veľmi praktický. Zameriaval sa na obsluhu vojenskej techniky, pravidlá prevádzky, údržbu vozidiel a bezpečnosť. Inštruktori mali bohaté skúsenosti a dokázali ich odovzdať zrozumiteľným spôsobom. Výcvik ma pripravil na reálny výkon funkcie. Po úspešnom absolvovaní som získal potrebné vodičské oprávnenie, ktoré mi ostáva na celý život.

→ Spíňa práca profesionálneho vojaka vaše očakávania?

Áno, dokonca ich v niektorých smeroch prekonáva. Očakával som zaujímavú prácu a stabilitu, no získal som aj pocit spolupatričnosti, možnosti ďalšieho vzdelávania a jasnú perspektívu kariérneho rastu.

→ Ako vyzerá váš bežný deň na funkcii vodiča?

Každý deň je trochu iný. Pripravujeme techniku, vykonávame kontroly vozidiel, zabezpečujeme prepravu osôb alebo materiálu a podieľame sa na výcviku. Zodpovednosť za zverenú techniku je veľká, ale práve to robí túto prácu zaujímavou.

→ Čo považujete za najväčšiu výhodu vojenskej služby?

Je to kombinácia stability, istoty zamestnania a možnosti neustále sa rozvíjať. Oceňujem tiež kvalitnú prípravu, kolektív a vedomie, že moja práca má význam.

→ Aký odkaz by ste poslali ľuďom, ktorí zvažujú vstup do Ozbrojených síl SR?

Ak vás láka dynamická práca, nové výzvy a chcete robiť niečo, čo má skutočný zmysel, určite to skúste. Nebojte sa podať žiadosť. Prvý krok je často ten najťažší, ale môže vám otvoriť dvere k zaujímavej kariére a skúsenostiam, ktoré inde nezáiskate.

„Mám vôbec na to?“

- to je jedna z najčastejších otázok, ktoré si kladú záujemcovia o službu v Ozbrojených silách SR.

„Treba skúsiť, radi sa s tebou stretneme, stratiť nemôžeš nič – iba získať,“ odpovedáme my.

Mnohí si pod pojmom profesionálny vojak/vojačka predstavujú človeka vo vrcholovej fyzickej forme, ktorý od detstva športuje, nemá žiadne obavy a presne vie, čo ho čaká. Realita je však často iná. Väčšina vojakov začínala ako mladí ľudia, ktorí sa rozhodli urobiť krok do neznáma a preveriť svoje schopnosti, hoci v tom čase neboli žiadni supermani. Podmienky prijatia sú totiž nastavené tak, aby overili pripravenosť uchádzača na výkon vojenskej služby aj s prihliadnutím na jeho budúci rozvoj. Treba však pritom zdôrazniť, že medzi základné požiadavky patrí slovenské občianstvo, bezúhonnosť, zdravotná spôsobilosť a splnenie kvalifikačných predpokladov pre konkrétnu funkciu. Nejde len o formálne kritériá. Ozbrojené sily hľadajú predovšetkým ľudí so zodpovedným prístupom, disciplínou a ochotou pracovať na sebe.

Cesta do Ozbrojených síl SR pritom nemusí vyzeráť u každého rovnako.

S maturitou vo vrecku

Ak chcete do služby profesionálneho vojaka alebo vojačky nastúpiť priamo po maturite, alebo aj neskôr po tom, ako ste už vyskúšali svet, ale rozhodli ste sa pre armádu, potrebujete splniť niekoľko základných podmienok: byť občanom Slovenskej republiky, mať požadovaný minimálny vek (18) a minimálne ukončené stredné odborné vzdelanie.

Vek však nemusí byť prekážkou. Za splnenia zákonných podmienok je možné do Ozbrojených síl SR vstúpiť aj po dovŕšení 30 rokov. Výnimku z vekovej hranice môže povoliť minister obrany SR.

Uplatnenie u nás nájde každý, kto má chuť pracovať, zvláda disciplínu a chce na sebe pracovať. Výber je široký – od technických a odborných pozícií až po služby, pri ktorých sú rozhodujúce fyzická pripravenosť, odhodlanie a schopnosť fungovať v tíme.

Stredoškolské duálne vzdelávanie v gescii

Ministerstva obrany SR

Ide o štvorročný program duálneho vzdelávania s vojenským zameraním, ktorý stredoškólakom ponúka vyvážený mix teórie a praxe.

Do duálneho vzdelávania sú v súčasnosti zapojené štyri vybrané stredné školy:

- Spojená škola Sečovce
- Stredná odborná škola obchodu a služieb Trnava,
- Stredná odborná škola Snina
- Stredná odborná škola Handlová.

Praktickú časť výučby zastrešujú vybrané útvary Ozbrojených síl SR, ktoré sa nachádzajú v blízkosti stredných škôl.

Po úspešnom absolvovaní štúdia sa absolventi môžu uchádzať o vstup do OS SR ako profesionálni vojaci a vojačky. Po absolvovaní prijímacieho konania tak môžu plynule nadviazať na získané vedomosti a začať vojenskú kariéru. Odborné vzdelávanie a praktická príprava im poskytujú ideálny základ pre priame prijatie do profesionálnej služby.

Všetky informácie k vzdelávaciemu programu nájdete na webových stránkach jednotlivých škôl.

Cesta cez vysokú školu

Pre mladých ľudí, ktorí ešte len premýšľajú o svojej budúcej kariére, existuje aj ďalšia možnosť – štúdium na vysokej škole a príprava na kariéru profesionálneho vojaka/vojačky už počas vysokoškolského štúdia.

Maturanti alebo študenti maturitného ročníka vo veku do 25 rokov sa môžu uchádzať o vysokoškolské vojenské štúdium a absolvovať prijímacie konanie na vybraných vysokých školách:

- Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši,
- Technická univerzita v Košiciach,
- Univerzita obrany v Brne a v Hradci Králové v Českej republike.

Kadeti počas štúdia nezískajú iba vysokoškolské vzdelanie. Súčasťou ich prípravy je aj vojenský výcvik, rozvoj odborných a praktických zručností a skúsenosti, ktoré môžu využiť počas svojej budúcej vojenskej kariéry.

Samotné štúdium prináša aj konkrétne výhody – bezplatné vzdelávanie a študijné pomôcky. Zadarmo je aj ubytovanie, strava či vstup na športoviská. Veľkým benefitom je plat už počas štúdia. Po úspešnom absolvovaní navyše kadetov a kadetky čaká istota stabilného pracovného uplatnenia.

Národné obranné sily

Absolvovaním výcviku v rámci Národných obranných síl (NOS) môže občan získať vojenskú prax a úvodné skúsenosti. Overí si, či by ho takáto práca zaujímala – a môže sa následne uchádzať o prijatie do profesionálnej služby v OS SR. Nejde však o automatický prechod. Uchádzač musí splniť zákonné podmienky a absolvovať prijímacie konanie.

Ak by ste si chceli vyskúšať dvojtyždňový vojenský výcvik, kliknite na webovú stránku:

www.nos.sk, podajte si žiadosť – a po absolvovaní výcviku sa rozhodnete.

Vstup do armády po predchádzajúcom výkone štátnej služby:

Ak už máte profesionálne skúsenosti na pozícii vojaka, príslušníka polície, finančnej správy, či záchranných zborov, je možné absolvovať prijímacie konanie do štátnej služby profesionálnych vojakov/vojačiek. Po jeho úspešnom absolvovaní a po vašom oficiálnom prijatí nastúpíte do funkcie priamo na vojenský útvar, ktorý vám ponúkne náš Personálny úrad OS SR. Uplatniť sa môžete vo viacerých funkciách – v závislosti od už dosiahnutej hodnosti.

Všetky informácie vám radi podajú naši profesionáli v regrutných centrách, ktoré nájdete v ôsmich mestách Slovenska. Prípadne im môžete zavolať a všetko vyriešiť z pohodlia vášho domova. Na webovej stránke

www.vojenskaprofesia.sk nájdete všetky potrebné kontakty.

VIAC INFORMÁCIÍ SA DOZVIEŠ NA:
www.vojenskaprofesia.sk

→ **Ozbrojené sily SR**
www.mil.sk

→ **Ministerstvo obrany SR**
www.mosr.sk

→ **Regrutácia**
www.vojenskaprofesia.sk

→ **Národné obranné sily**
www.noska.sk

→ **Akadémia ozbrojených síl
gen. M. R. Štefánika**
www.aos.sk

→ **Vojenská polícia**
www.mp.mil.sk

→ **Vojenské športové centrum Dukla**
www.dukla.sk

→ **mesačník Obrana**
www.mosr.sk/obrana

Prípravili → Mgr. Michaela Popík, Mgr. Veronika Kruppová, Mgr. Matúš Pačinda v spolupráci s Personálnym úradom OS SR
Redakčná úprava → PhDr. Pavol Vítko, PhDr. Miloslav Ščepka | **Jazyková úprava** → Mgr. Mária Miková, PhD.
Grafická úprava → Mgr. art. Alžbeta Halušková | **Fotografie** → MO SR, OS SR, NOS, VP, pplk. v zál. Peter Sobek
V roku 2026 vydalo Ministerstvo obrany SR

Odkrývanie histórie ženistov v Seredi

„História ženistov v Seredi je mimoriadne zaujímavá. Snažím sa ju prezentovať tak, aby prispela k hrdosti občanov na naše mesto a vojakov ozbrojených síl na svoj útvár aj odbornosť,“ poznamenáva podplukovník v. v. Ondrej Urban, ktorý už desaťročie túto históriu podrobne sumarizuje.

Pplk. v. v. Ondrej Urban

9 0. výročie príchodu prvého ženijného útvaru do Serede – tak sa volá výstava v seredskom Mestskom múzeu a trvá od júna do októbra. Iste je pravda, že O. Urban ju inicioval a zostavil aj vďaka finančnej podpore mesta Sereď a spolupráci s bratislavským Vojenským historickým ústavom, s Vojenským archívom – Centrálnou registratúrou Trnava, ako aj s 91. ženijným plukom Sereď a najmä s pracovníkmi Mestského múzea v Seredi. No keby nebolo jeho, nie je nič.

V archíve aj s respirátorom

„Dejiny ma zaujímali od detstva. Čas investovaný do histórie seredských ženistov je vlastne zároveň naplnením mojej záľuby,“ vysvetlí podplukovník, ktorý do zálohy odchádzal v roku 2006 z pozície náčelníka oddelenia na štábe logistiky Generálneho štábu OS SR. Voľného času pritom stále nemá až tak veľa. Má stále zamestnanie, veľa energie venuje aj do pozície predsedu seredského klubu Zväzu vojakov SR a je tiež členom riadiaceho výboru o. z. UN Veteran Slovakia.

„A viete, kedy som mal na bádanie najviac času?“ položí otázku a vzápätí odpovedá, že cez covid. „Vo firme sme mali uzávierku, nikto sa s nikým nestretal. Vtedy mi vyšli v ústrety vo Vo-

jenskom historickom ústave. V študovni som nad materiálmi sedával celé dni sám, no aj tak s respirátorom na ústach a s chirurgickými rukavicami na rukách – to bola ich podmienka.“

Ženijná Mekka s prestávkou

„Prvé kasárne vznikli v Seredi v roku 1935 po rekonštrukcii objektov bývalej továrne Perl a spol., keď sa v nich ubytovala náhradná batéria delostreleckého oddielu 83. Ukázali sa ale ako nedostačujúce. Už do novostavby kasární sa v júli 1936 nasťahoval náhradný prápor ženijného pluku 3, a tak dostali meno Ženijné kasárne,“ vrátil sa k prvpočiatku ženistov v Seredi. „Posádka v našom meste sa posilňovala. Veď od roku 1937 bola v Seredi dislokovaná aj náhradná eskadróna dragúnskeho pluku 11 a od roku 1938 tu sídlil celý delostrelecký oddiel 83. A v apríli 1939 aj dragúnsky pluk 3.“

V roku 1938 začala Československá branná moc budovať v Seredi okrem Ženijných kasární ďalšie nové kasárne, ktoré dokončili až po druhej svetovej vojne. Po rozpade spoločného štátu a uplatňovaní krutých antižidovských zákonov počas vojnovnej Slovenskej republiky prevzalo Ženijné kasárne ministerstvo vnútra. Zriadilo tu zberný a následne koncentračný tábor pre Ži-

dov. „Po skončení druhej svetovej vojny ich opäť prevzal rezort obrany. Ministerstvo obrany SR tieto objekty v rokoch 2009 a 2011 previedlo do správy Ministerstva kultúry SR a dnes je v nich Múzeum holokaustu,“ vysvetlil O. Urban.

Po druhej svetovej vojne tvorilo vojenskú posádku v Seredi už takmer výhradne ženijné vojsko. Mesto sa stalo jeho „Mekkou“ v rámci celej federácie. „V priestoroch ženijného cvičiska seredskej posádky sa od roku 1945 v ženijných odbornostiach vycvičili desiatky tisíc mladých mužov z Čiech a Slovenska,“ prízvukuje O. Urban. Napriek tomu mali ženisti v Seredi vynútenú prestávku.

„Tunajší 64. ženijný pluk Československých partizánov v júni 1964 rozpustili a vojakov z povolania rozmiestnili k rôznym útvarom na Slovensku aj v Čechách. Veľmi skoro sa ukázalo, aké mimoriadne zlé to bolo rozhodnutie. V júni 1965 sa pretrhli hrádze pri Patinciach a Čičove. Bolo zaplavených približne 71 tisíc hektárov, evakuovaných vyše 53 tisíc ľudí a zaplavených 46 obcí.

„Zasahovať museli vojaci až z Čiech. Aj preto už v roku 1967 boli ženisti v Seredi späť,“ prízvukuje O. Urban, pričom objasňuje viacero oficiálnych aj zákulisných súvislostí týchto presunov. A vôbec – viete koľkokrát sa za 90. rokov v rámci zmien štruktúr menili názvy ženijných jednotiek v Seredi? „Bolo to presne 28-krát,“ bez váhania odpovie O. Urban.

Ženijné kladivo spred vyše pol storočia ako súčasť expozície

Rok 2002: Budovanie brodu na dne riečiska v období sucha v prospech domácich obyvateľov v misii UNMEE v Eritrei

Mosty, cesty, míny

„4. ženijná brigáda ešte v roku 1945 postavila železničný most cez Malý Dunaj vo Vrakuni pri Bratislave. Obnovila železničný most na trati Čata – Šahy, železničný most v Hlohovci, železničný most cez rieku Váh na trati Komárno – Nové Zámky a rekonštruovala železničný most na trati Bánovce nad Ondavou – Veľké Kapušany pri obci Vojany. V roku 1946 postavila drevený cestný most cez Váh v Hlohovci, cestný most zo súpravy Bailey Bridge v Michalovciach aj v Komárne a podieľala sa na stavbe provizórneho mosta cez Váh v Seredi,“ vyratúva bádateľ. Jeho informácie o pomoci občanom takmer nemajú konca kraja. Povie nám však aj smutnejšiu štatistiku: „Mimoriadne zásluhy majú predchodcovia seredských ženistov na odmiňovaní našej krajiny po druhej svetovej vojne.

Pri tejto nebezpečnej činnosti ich len od polovice roku 1945 do konca roka 1946 zahynulo až 19. Ďalší šiesti zahynuli v roku 1947 a traja v roku 1949. Svoj pamätník ešte nemajú, ale ich mená sú známe“

Požiare, povodne, kalamity

V roku 1947 sa ženisti zúčastnili na likvidácii lesného požiaru v priestore Blatnickej doliny a Svätého Jura. V marci 1947 sa podieľali na uvoľňovaní ťadových bariér na Dunaji v Bratislave a na rieke Morave výbušninami. V januári 1948 pomáhali pomáhať pri hasení požiaru v budove Roľníckeho skladištného družstva v Seredi, vo februári 1950 trhaním uvoľňovali ťadové bariéry na úseku rieky Váh pri Púchove. V apríli 1952 sa vyznamenali pri záchranných prácach počas povodní pri obciach Komoča a Zemné, na jeseň

1959 príslušníci pluku dva mesiace zasahovali pri zosuve pôdy v Handlovej... Zoznam pomoci našim občanom je naozaj dlhý, predĺhý.

„V roku 1976 nás povolali k likvidácii následkov leteckej katastrofy na Zlatých Pieskoch pri Bratislave. Veliteľ Východného vojenského okruhu generálplukovník Samuel Kodaj vydal rozkaz vykonať prieskum padnutého lietadla a vytiahnuť vrak tak, aby boli práce ukončené do rána nasledujúceho dňa. To však bolo aj nad naše sily. Práce sa podarilo ukončiť až za štyri dni,“ spomenul podplukovník v. v. Ivan Vták, ktorý si do Mestského múzea ešte raz prišiel pozrieť výstavu. Je legendou seredských ženistov – veď tu v roku 1962 začínal ako vojak základnej služby a bol tiež veliteľ ženijného technického pluku.

Profesionalita aj srdce

Sereďania však zároveň tvrdo cvičili a aj pplk. v. v. Ivan Vták si pamätá na rok 1985, kedy si nič netušiaci dozorný dôstojník prevzal obálku s rozkazom od ministra obrany vykonať mobilizáciu ženijnej brigády.

„Znamenalo to okamžité vyhlásenie bojového poplachu, zvolanie všetkých vojakov z povolania aj základnej služby do kasární, zmobilizovanie 1 450 vojakov zo zálohy, prevzatie 754 kusov automobilov a špeciálnej techniky od civilných firiem v prospech armády. Navyše odobratie ôsmich ton chleba, štyroch a pol tony mäsa, šiestich a pol tony zemiakov, štyroch ton zeleniny či dvoch a pol tony ovocia z veľkoskladov – a hurá plniť úlohy na Lešť...“ s uznanlivým úsmevom ozrejmil situáciu zdokumentovanú v archívnych materiáloch pplk. O. Urban. Mimochodom – mobilizačný nácvik prišiel z Prahy minister obrany armádny generál Milán Václavík skontrolovať osobne.

V ére slovenskej samostatnosti seredskí ženisti zasahovali počas povodní v Trsticiach, Seredi, Handlovej,

Seredský 64. ženijný pluk stavia v roku 1954 most v Piešťanoch

Aj pri leteckej havárii na Zlatých Pieskoch v roku 1976 pomáhali ženisti zo Serede

Pplk. v. v. Ivan Vták

pri obci Píla aj v Bratislave či Komárne. Tiež počas zosuvu pôdy vo Vinohradoch nad Váhom, počas snehovej kalamity medzi obcami Kolárovo aj na Kysuciach, pri hasení požiaru v Trnave. „V roku 2020 vytvorili náhradné premostenie strhnutého mosta v obci Pichne v okrese Snina, v roku 2021 sa podieľali na premostení Hornádu pri Kysaku a ak boli v rokoch 2021 – 2022 nasadení pri eliminácii pandémie COVID-19, v roku 2025 výrazne pomáhali pri nákuze dobytku slintačkou a krívačkou,“ opäť vyratáva O. Urban. A nielen to. Pomaly každé nasadenie či zásah má doložený príslušnými rozkazmi, vyhodnoteniami, menami veliteľov, zoznamami a fotografiami aj tých, ktorí sa vyznamenali.

Práve tu možno dodať aj skutočnosť, že v roku 2014 boli seredskí ženisti ocenení v ankete Vojenský čin roka za dlhoročnú pomoc Domovu sociálnych služieb pre deti a dospelých v Šoporni. V roku 2024 sa nadrotmajster Jozef Blaho z 901. ženijného práporu Sereď stal laureátom tejto ankety v kategórii Pomoc verejnosti. Za to, že bol „motorom“ viacerých humanitárnych akcií v Seredi, ako aj v miestach svojho nasadenia v zahraničí.

Snaha, talent a hrdosť

Ak v niektorých okolitých krajinách majú odborné historické kapacity aj na systémové profesionálne mapovanie regionálnych vojenských posádok, o to väčšie uznanie si zaslúži podplukovník v. v. Ondrej Urban – bývalý vojenský logista, ktorý pôsobil najmä v ženijných útvaroch, no bol vyslaný tiež do pozorovateľskej misie UNTSO v Sýrii a Libanone. Ako člen UN Veteran Slovakia sa s plk. v. v. Ing. Štefanom Janglom a ďalšími kolegami podieľa aj

na podrobnom zmapovaní pôsobenia ženistov v misiách na Balkáne, v Eritrei, Iraku, Afganistane či na Cypre.

A že je „len“ amatér? Nie! Po stovkách hodín v archívoch, matrikách, kronikách a na internete je vo svojej oblasti skúmania doma už tak, ako keby bol vyštudovaný historik. Myslí si to aj primátor Sereď Ondrej Kurbel: „Veľmi si vážim jeho aktivitu, lebo do svojho entuziazmu vniesol aj veľký kus profesionality. Vďaka nemu môžeme teraz v Seredi prezentovať občanom mesta a návštevníkom našu vojenskú históriu na naozaj odbornej úrovni.“

Ďakuje mu aj veliteľ 91. ženijného pluku Sereď plukovník Ján Adamuško, ktorý sa teší, že po výstave v Mestskom múzeu bude podplukovník v. v. Ondrej Urban už čoskoro pokračovať vydaním knihy. „Jeho snaha môže slúžiť ako príklad pre podobných bádateľov aj v iných posádkach, ktorí majú, tak ako on, snahu, nadšenie, trpezlivosť aj talent. Vďaka tomu dokážu zosumarizovať a predstaviť verejnosti našu vojenskú históriu, na ktorú môžeme byť hrdí.“

Pavol Vitko

Foto: autor a archív O. U.

V roku 1956 počas povodne na Váhu pri Seredi

Ako vojenčili slovenskí dobrovoľníci v meruôsmom roku

Niekdajší minister obrany SR Ján Sitek rozhodol a dal v príslušných orgánoch schváliť a vyhlásiť 22. september ako Deň Armády Slovenskej republiky, k čomu vydal 25. novembra 1997 príslušný rozkaz.

Zhromaždenie slovenského ľudu na jar 1848. Nedokončený obraz Petra M. Bohúňa.

Rozkaz ministra obrany SR č. 84 z 25. novembra 1997 bol politickým rozhodnutím. Uvádza sa v ňom, že podnetom preň bola udalosť z roku 1848, „keď pri Brezovej pod Bradlom došlo k prvému ozbrojenému stretnutiu slovenských dobrovoľníkov s nepriateľským vojskom.“ Dnes už je historickým dokumentom, ktorý treba vnímať nielen ako vojenský rozkaz, ale aj ako politickú deklaráciu s nádychom páťosu, ako je pri tomto druhu dokumentov obvyklé. Zračí sa to z niektorých formulácií, ktoré idealizovali či heroizovali bojové aktivity dobrovoľníkov, a nie vždy odzrkadľovali historickú skutočnosť.

V rozkaze sa nejasne a terminologicky hmlisto definoval obraz nepriateľa, takže recipient vlastne ani nevedel, respektíve mal len nejasnú predstavu o tom, proti komu slovenskí dobrovoľníci pri Brezovej pod Bradlom bojovali. Prvýkrát sa Deň Armády SR oslavoval 22. septembra 1998. V roku 2002 bola Armáda SR premenovaná, takže odvtedy sa slávi Deň Ozbrojených síl SR.

Revolučný rok 1848

Uhorská vláda v meruôsmom roku aj po prijatí marcových zákonov, ktoré znamenali zásadný krok k likvidácii feudalizmu v Uhorsku, odmietala zá-

ruky národných práv pre nemaďarské národy v krajine. Na vyhlásenie mikulášskych Žiadostí slovenského národa z 28. marca 1848, ktoré boli vyvrcholením programového vyjadrenia slovenského hnutia, vláda odpovedala vydaním zatykača na Jozefa Hurbana, Michala Hodžu a Ludovíta Štúra.

Priestor na dohodu s maďarskou politickou mocou sa zužoval. Za tejto situácie sa slovenskí národní vodcovia čoraz viac orientovali na spoluprácu s južnými susedmi, najmä na srbský a chorvátsky odboj, a rozhodli sa pre samostatné bojové vystúpenie na území slovenských stolíc.

Centrom organizačných príprav na ozbrojené vystúpenie Slovákov sa sta-

la Viedeň. Tu sa od leta 1848 schádzali poprední činitelia slovenského národného hnutia a českí vojenski odborníci, ktorých Štúr, Hurban a Hodža získali pre plán vojenského ťaženia. Vo Viedni v predvečer odchodu na Slovensko sa 16. septembra 1848 aj formálne utvoril najvyšší národný revolučný a vojenský orgán slovenského národného hnutia – Slovenská národná rada. V metropole monarchie sa zriadila aj náborová kancelária, ktorá najímala budúcich účastníkov výpravy.

Popri verbovaní vo Viedni získali organizátori výpravy časť dobrovoľníkov osobnými kontaktmi, najmä z kruhov českého a moravského študentstva, prevažne z radov bývalých účastníkov bojov na pražských barikádach v júni 1848. Práve oni tvorili najhodnotnejšiu a najspoľahlivejšiu zložku dobrovoľníckeho zboru a z ich radov vyšla aj väčšina tých, ktorí suplovali miesta dôstojníkov a poddôstojníkov slovenského septembrového povstania.

Jadro vojenských síl výpravy teda tvorili dobrovoľníci naverbovaní a získaní agitáciou vo Viedni, v Čechách a na Morave, ako aj dobrovoľníci z radov Slovákov, hlavne študenti a národovci, ktorí prišli z podjavorinského kraja za Hurbanom. Medzi účastníkmi výpravy boli okrem Slovákov a Čechov v menšom počte aj Srbi, Chorváti, Poliaci, viedenski Nemci. Na území Slovenska sa zbor potom dopĺňal z miestneho obyvateľstva, ktoré sa pridávalo k povstalcovi a prichádzalo k nim aj zo vzdialenejších dedín. Prevládali maloroľníci a kopaničiari, ktorí tvorili hlavnú základňu povstania a septembrovej výpravy.

Problém financií a výzbroje

Počas celého septembrového ťaženia veľkým problémom bolo vyzbrojovanie dobrovoľníkov. Poukaz na prídel 900 armádnych pušiek pre nepochopiteľný neskorý príchod Štúra do Viedne prepadol. Samuel Štefanovič za to Štúra otvorene ostro kritizoval. A tak boli dobrovoľníci odkázaní na ručné palné zbrane, často poľovnícke, nezaručenej kvality, nakúpené zväčša vo Viedni. Zbor bol vyzbrojený najmä týmito nevhodnými puškami; spolu s ukoristenými zbraňami v septembrových bojových akciách

Študenti a strieľajúca dievčina na pražskej barikáde počas povstania v júni 1848. Kolorovaná litografia Františka Roschera.

Slovenskí dobrovoľníci prekračujú moravsko-slovenské hranice. Olejomalba Martina Benku.

počet palných zbraní, ktorými povstalci disponovali, nepresahoval 1 200 kusov.

Niektorí dobrovoľníci, najmä dôstojníci, mali kone a okrem pušiek boli vyzbrojení ešte pištoľami a šablami. Prevažná väčšina narukovaných roľníkov bola vyzbrojená iba kosami, sekerami, cepmi, vidlami a inými poľnohospodárskymi nástrojmi, a len menšia časť vlastnila zastarané pušky. Dobrovoľníci vôbec nedisponovali delostrelectvom.

Malá skúsenosť v organizovaní vojenského vystúpenia sa odrazila aj v nedocenení zaobstarávania vhodného výstroja. Dobrovoľníci nastupovali vo vlastných, často úplne nevyhovujúcich odevoch. Je pozoruhodné, ako výstižne túto skutočnosť znázornil Martin Benka na obraze slovenských dobrovoľní-

kov. Aspoň čiastočne doplniť výstroj a obuv sa podarilo až na Myjave. Podcenenie tejto otázky sa potom nepriaznivo odrazilo najmä v pohyblivosti zboru.

Žold dobrovoľníkom sa vyplácal pravdepodobne zo sumy, ktorú poskytol knieža Obrenovič. Na jeho výšku možno usudzovať zo Štefanovičovho svedectva; radoví povstalci dostávali 5 grajciarov na deň, veliteľ stotiny, čiže kapitán, mal 50 zlatých mesačne.

Sporadický výcvik

Rýchly spád udalostí neumožňoval vykonať vojenský výcvik dobrovoľníkov v potrebnej miere. Krátky výcvik sa uskutočňoval iba sporadicky a závisel zväčša od vôle či iniciatívy veliteľov. Najväčšiu iniciatívu v tomto smere prejavoval Josef Václav Frič, ktorý sa aj počas výpravy na Slovensku usiloval zdokonaľovať vojenský výcvik svojej stotiny.

Celý dobrovoľnícky zbor bol ešte na moravskej strane pred hranicami dočasne rozdelený do ôsmich stotín, s rámcovým stavom mužstva. Za ich veliteľov boli menovaní vzdelanejší a národnostne zapálení členovia výpravy najmä z radov bývalých českých barikádnikov a slovenských vzdelancov. Stotiny pozostávali z družstiev, ktorým velili kapráli. Kaprálom a veliteľom družstva s 12 mužmi a jedným bubeníkom bol spoiatku aj Samuel Štefanovič, ktorý sa však zakrátko stal kapitánom a veliteľom stotiny.

Prísaha vernosti

Dobrovoľníci slovenského povstaleckého zboru po prvýkrát slávnostne zložili prísahu hneď na začiatku septembrovej výpravy. Slávnostný ceremoniál sa uskutočnil popoludní 18. septembra 1848, vľavo od cesty za poslednou moravskou osadou Javorník. Osem stotín dobrovoľníkov bolo zoradených pod vejúcou novou slovenskou zástavou a menšou cisárskou čierno-žltou zástavou.

Zástavu, na ktorú dobrovoľníci prisahali, venovali výprave slovenské ženy. Hodvábna zástava bola trojfarebná, pravdepodobne bez nápisov, zrejme len s uhorským svätostefanským znakom, na ktorom tri vršky boli modré. Slávnostnú reč predniesol Jozef Hurban a potom Ľudovít Štúr, ktorý svoj prejav zakončil výzvou, aby prisahali na rozvinuté zástavy, že za slobodu slovenskú chcú mužne bojovať, a ak treba, aj zomrieť.

V prisaha sa bojovníci zaväzovali k vernosti cisárovi a kráľovi Ferdinandovi V., Slovenskej národnej rade, k poslušnosti voči vojenským veliteľom, ako aj k mužnému boju proti nepriateľovi. Prisaha bola zakončená zvolaním: „Za slobodu, za kráľa, za národ slovenský! Do boja, do boja, Pán Boh je s nami!“ Samotný akt prisahy bol vykonaný najprv v slovenčine a vzápätí v nemčine. Slávnosť bola zakončená zborovým zaspie-

Predseda historickej prvej Slovenskej národnej rady Jozef Miloslav Hurban. Litografia Anastaza Jovanoviča.

vaním slovenských, českých a chorvátskych vojenských a náboženských piesní.

Pôvodným zámerom ústredného národnopolitického orgánu Slovákov – Slovenskej národnej rady, bolo viesť výpravu cez podjavorinský kraj, odtiaľ pozdĺž Váhu do slovenských stolíc a po získaní podpory domáceho obyvateľstva vznietiť povstanie na celom území obývanom Slovákmi.

Rôzne príčiny, medzi ktorými dôležitú úlohu hrala nedostatočná vojenská pripravenosť výpravy a, najmä, nepriateľský postoj regulárnej armády, vernej uhorskej vláde, viedli k zmene politicko-strategického zámeru. Do popredia sa dostal agitačný, buditeľský charakter ťaženia a jeho akčný rádius sa obmedzil na Podjavorinko.

Doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD.

Trojazyčný zatykač na Hurbana, Hodžu a Štúra s prísľubom odmeny 100 zlatých tomu, kto ich chytí a odovzdá úradom

V uniforme sovietskej milície
(polície) vzor 35

Život vo vojenskom sedle

Vojenská história a členstvo v kluboch na ňu zameraných nie je doménou len odborných historikov. Aktívne sa jej venujú aj príslušníci ozbrojených síl. V zamestnaní nosia poľnú rovnošatu OS SR a vo voľnom čase napríklad historickú uniformu z druhej svetovej vojny.

Na Slovensku aktívne pôsobí niekoľko desiatok klubov vojenskej histórie s pestrým zameraním – od napoleoniky až po Československú ľudovú armádu. Reenacting, ako sa zbieranie historických uniforiem a ich nosenie v rámci historických ukážok nazýva, sa v ostatných rokoch výrazne rozšíril a posunul na novú úroveň historickej presnosti. Reenactori, osoby, ktoré sa reenactingom zaoberajú, sú väčšinou amatérski historici. Niekedy sa historické hobby môže zmeniť na skutočnú vášň. Príkladom je desiatnik Miroslav Konečný. Popri službe v ozbrojených silách je tiež členom klubu vojenskej histórie a zároveň zakladateľom prvého múzea zameraného na vojenské jazdectvo.

OS SR aj RKKA

Desiatnik M. Konečný slúži v 91. ženijnom pluku Sereď. Do ozbrojených síl nastúpil v roku 2011. Aj keď už od detstva chcel byť vojakom, plány po škole boli iné. „Hlásil som sa na viaceré pozície ako elektrikár. Nemal som však prax, takže spolu s kamarátmi som skúsil práve vojsko,“ spomína. Zatiaľ čo sa však kamaráti vtedy do armády nedostali, on už slúži pätnásť rokov.

K vojenskej histórii ho dovedla nemecká helma, ktorú našiel ako osemročný na povale. „Od helmy som tak začal zbierať rôzne militárie. Už vtedy som si hovoril, že raz budem mať múzeum.“ Do sveta klubov vojenskej histórie sa dostal neskôr – a náhodou. „Bol som na burze starožitností a cestou na vlak sme si s kamarátmi všimli, že sa na letisku niečo deje,“ spomína na prvú ukážku historických bojov, ktoré organizovali práve kluby vojenskej histórie. Jeden z nich o desať rokov neskôr spoluzakladal a aj jeho príspevím sa KVH Západ vypracoval na jeden z najväčších slovenských klubov vojenskej histórie, za-

meraný na RKKA (Robotnícko-roľnícka Červená armáda). Ako sám spomína, motiváciou bolo urobiť predpisový klub. „Dovtedy naprieč klubmi, ktoré sa venujú Červenej armáde, prevládala myšlienka, že na reenacting sovietskeho vojaka stačí mať na sebe mech a v ruke Špagin. Neskromne priznávam, že sme to posunuli na novú úroveň.“

Desiatnikovým osobným špecifikom sú jazdecké uniformy a výstroj. Ako sám priznáva, dostať sa k vojenskému jazdectvu v našich podmienkach je raritou. „Táto téma ma oslovila pred desiatimi rokmi. Zohnal som nemecké vojenské sedlo, ktoré mi kamarát doniesol zo Sudet. Postupne som si o tom zisťoval viac – prekvapilo ma, že je o tejto výstroji málo informácií a prá-

V poľnej uniforme – ako desiatnik 91. ženijného pluku Sereď
pri pontónovom výcviku

Múzeum je zamerané na prierez histórie vojenskou jazdou predovšetkým počas druhej svetovej vojny

ve táto neprebádanosť ma začala lákať. Jazdeckého výstroja sa u mňa začalo zjavovať čoraz viac.“ Dodáva, že téma využívania koní v armádach je v súčasnosti podceňovaná. „Keď sa povie druhá svetová vojna, každý hovorí len o tankoch, zbraniach či lietadlách. A pritom kone boli ťahúňmi všetkých vojsk. Veď ich slúžilo viac než sedem miliónov. To je viac ako celej techniky dovedna,“ dodáva.

Debut s jazdou

Klub vojenskej jazdy založil pred štyrmi rokmi. Pred tromi rokmi kúpil bývalý vojenský objekt v obci Ostrov neďaleko Piešťan. Objekt mal slúžiť ako utajená nádrž na skladovanie leteckého benzínu pre piešťanské letisko v prípade vypuknutia vojny. Desiatnik bývalú nádrž prebudoval na múzeum vojenského jazdectva, prvé svojho druhu na Slovensku, ale i v celej Európe. Do areálu sa aj presťahoval. „Keď sa ma ľudia spýtajú kde bývam, odpoviem, že na devetárni. Najprv sa spočiatku len zasmiejú, ale je to naozaj tak,“ ozrejmuje. Bývalý objekt stano- višťa dozorného si totiž prebudoval na rodinný dom. Samotný areál zahŕňa popri dome-devetárni a múzeu, aj farmu. Na nej chová päť koní, popri nich aj kozy, ovce či hydinu.

Vo svojom múzeu vystavuje viac ako 60 sediel z rôznych období z desiatky krajín. „Sú to rôzne vývojové modely, nákladné sedlá, sedlá na transport materiálu...“ vysvetľuje Miroslav Konečný. Najviac si cení sedlo čs. legionárov. „Je americkej výroby, dodané do cárskeho Ruska. Počas občianskej vojny v Rusku sa dostalo k československým legionárom, ktorí ho označili značkou Česko-slovenských armádnych dielní Irkutsk.“ Ako dodáva, sedlo s legionármi obišlo svet a cez Japonsko sa dostalo až do Československa.

Povedľa sediel sa do jeho zbierok dostali aj štyri nemecké vozy či rôzne postroje a predmety personálu, ktorý počas vojny s koňmi slúžil – vojenských kováčov, sedlárov či krotiteľiek koní. V nemeckých žrebčinoch totiž pre nedostatok mužov, ktorí boli na fronte, s koňmi pracovali ženy.

Práca aj hobby

Rozdiely vo vojenčení počas vojny a dnes sú zrejmé: „Rozličné sú povely či držanie zbraní. Niekedy sa zabudnem a na histo-

rických akciách sa mi pletú s tými, ktoré mám v aktívnej službe,“ smeje sa. „V súčasnosti musíte mať prst mimo spúšť, ak nejdete strieľať. Kedysi to neplatilo, no návyk mať takto prst dodržiavam aj v historických ukážkach, hoci to nie je dobové,“ hovorí.

Tým, že vojenská história je hobby a služba v slovenských ozbrojených silách povolaním, je niekedy problémom zosúladiť službu s dovolenkou na historických rekonštrukciách. Prikladom sú aj Tankové dni Laugaricio, kde práve 91. ženijný pluk prispieva logistikou. Na Tankových dňoch však desiatnik Konečný pôsobí aj ako reenactor. „Viackrát som sa tešil, že budem na akcii v historickej uniforme, no nakoniec som na nej bol v súčasnej rovnošate. Kolegovia z klubu boli nešťastní, že nemôžem byť s nimi, ale za sprchy a záchody, ktoré som zabezpečoval, boli vďační. Tento rok som jeden deň bol v dobovej sovietskej uniforme, druhý deň som rozoberal vojenské stany s mojou rotou.“

Práca s múzeom a farmou v jednom si vyžaduje veľa času. Desiatnik priznáva, že ostatné aktivity museli ustúpiť. „Dovolenky či výlety už pre mňa neexistujú,“ hovorí. Odniesla si to aj jeho účasť na reenactingových podujatiach. „Už si dôkladne vyberám. Dávam prednosť skôr výstavám a veľkým akciám, kde môžem odovzdať svoje skúsenosti. Na tie menšie jednoducho nemám čas.“ Našťastie, pomáhajú mu rodičia, priatelia aj ľudia z okolia. Na samotnú údržbu múzea to však nestačí. Preto je prístupné len po predchádzajúcom dohovore. „Kto má záujem, zavolá mi a po službe urobím odbornú prehliadku,“ hovorí. Z práce v ozbrojených silách teda smeruje domov – do historického vojenského múzea.

Jaroslav Cabuk

Foto: autor, des. Miroslav Konečný, KVH Západ

„Keď sa povie druhá svetová vojna, každý hovorí len o tankoch, zbraniach či lietadlách. A pritom kone boli ťahúňmi všetkých vojsk. Veď ich slúžilo vyše sedem miliónov. To je viac, ako celej techniky dovedna!“

Desiatnik Miroslav Konečný – príslušník OS SR, reenactor a zakladateľ prvého múzea vojenského jazdectva

Ozbrojené sily Libanonu

Libanonské ozbrojené sily čelia mnohým problémom. Kombinácia konfliktu medzi hnutím Hizballáh a Izraelom, odchodu misie UNIFIL (Dočasné jednotky OSN v Libanone – čo je až 7 500 príslušníkov medzinárodných mierových síl) a podfinancovania v dôsledku ekonomickej situácie predstavuje obrovskú výzvu. Ako sú libanonské ozbrojené sily pripravené vysporiadať sa s bezpečnostnou situáciou v krajine po stiahnutí vojsk UNIFIL v priebehu roka 2027?

Krehký mier pomáha do budúceho roka zabezpečiť misia Organizácie Spojených národov UNIFIL

Libanonská obrana je podobne ako zvyšok krajiny v dôsledku ekonomickej situácie závislá od pomoci zvonka. Len Európska únia prostredníctvom Európskeho mierového nástroja poskytla krajine za posledné štyri roky 182 miliónov eur. Príspevkom k bezpečnosti krajiny je však nepriamo akákoľvek ekonomická pomoc. Únia napríklad v roku 2024 poskytla krajine 1 miliardu eur. Ako si však ukážeme v nasledujúcich riadkoch, pomoc má často aj podobu priamych darov techniky. Aktuálne má Libanon 60-tisíc vojakov plus 20-tisíc príslušníkov vnútorných bezpečnostných síl, vyzbrojených zväčša západnými zbraňami a technikou. Pri výcviku výrazne pomáhajú práve západné štáty a spomínaný UNIFIL.

Pozemné sily

Základ mechanizovaných jednotiek libanonskej armády tvoria pásové transportéry M113, ktorých má vo výzbroji viac než tisíc. Niekoľko M113 je vo verzii PVO s nainštalovaným 23 mm protiletadlovým kanónom. Libanonské sily disponujú aj šesťnástimi AIFV, ktoré sú variantom transportéra M113 s 25 mm kanónom. Za pomyselný vrchol

libanonských ozbrojených síl možno označiť 32 bojových vozidiel M2 Bradley. Toto moderné ťažké BVP dodané Spojenými štátmi je vybavené 25 mm kanónom a strelami TOW, ktorých bolo dodaných až 1 500. Zo zástupcov ťažkej pásovej techniky sú početné aj tanky. Ich jadro tvoria staré sovietske T-54 a T-55. Libanon ich má viac než tristo. Vo výzbroji sa nachádza aj niekoľko desiatok starých amerických M48, modernizovaných na štandard M48A5 MOLF. Za relatívne moderné sa však dá označiť len desať amerických tankov M60A3, ktoré darovalo Jordánsko.

Najpočetnejším kolesovým vozidlom v libanonskej armáde je legendárny americký Humvee v počte viac

ako tisíc kusov. Podobne ako M113 aj Humvee sú všestranné vozidlá, slúžiacce v rôznych modifikáciách – od tých s nepancierovanou kabínou až po nosiče protitankových striel. Vzhľadom na jednoduchšiu logistickú prevádzku vozidiel 4x4 je pomerne početne zastúpených aj niekoľko ďalších typov. Medzi moderné patrí aj 16 kolesových 6x6 Guarani, vyrábaných v Brazílii. Francúzsko v marci darovalo Libanonu 39 vozidiel 4x4 VAB. Krajina ich má vyše 120, z toho 35 vo verzii Mephisto, vybavených protitankovými strelami HOT. Zaujímavosťou v libanonskej armáde sú štvorkolky Polaris, vyzbrojené strelami TOW. Vzhľadom na častý výskyt improvizovaných náloží používa libanonská armáda aj odolné vozidlá, zastúpené hlavne britskými RWMIK či nemeckými TM-170, dodanými Južnou Kóreou. V odminovacej technike používa popri západnej technike (vrátane diaľkovo ovládaných robotov) podľa niektorých zdrojov aj slovenské Boženy.

Základ delostreleckej techniky tvorí staršie ťahané delostrelectvo západného aj sovietskeho pôvodu. Najpočetnejšie sú americké M198, ktorých Libanon používa viac ako dvesto. Mix techniky do-

Podstatnú časť výzbroje Libanonu tvoria pásové transportéry M113 a ich modernejšie deriváty

SA342 Gazelle francúzskej výroby. Libanonské letectvo sa skladá prevažne z helikoptér.

plňajú sovietske húfnice D-30, M-30 či poľné delá M-46, ale aj francúzske Modéle 50. Jediným zástupcom samohybných húfníc je pätnásť amerických M109A3 Paladin, ktoré krajina dostala od Jordánska. Spojené štáty k nim dodali aj laserovo navádzané delostrelecké granáty Copperhead. V oveľa menšej miere využíva raketometné delostrelectvo tvorené ruskou modernizáciou staršieho raketometu Grad kalibru 122 mm. Mínometná technika je väčšinou amerického pôvodu. Patria k nim aj ťažké mínomety z Francúzska (MO-120) alebo v bojoch ukoristené izraelské M-65 a M-66. Mínomety kalibru 107 mm môžu niesť aj transportéry M113.

Aj militarizované Cessny

Libanonské vzdušné sily v porovnaní s minulosťou neprevádzkujú klasické bojové letectvo so stíhačkami. Pochopteľne, dôvod je opäť najmä finančný. Najväčšie zastúpenie majú vrtuľníky, pričom väčšina z nich je transportná. V prevádzke je 28 ľahkých typov Bell 205, UH-1H a R44. Väčšinu darovali USA. Libanon má aj desať ťažších IAR 330 z daru od Spojených arabských emirátov. Ide o verziu francúzskeho vrtuľníka SA 330 Puma licenčne vyrábanú v Rumunsku. Krajina má aj útočné vrtuľníky. Osem starších SA342L Gazelle je vybavených protitankovými riadenými strelami HOT a ľahkými guľometmi. Zo Spojených štátov pochádza aj päť relatívne nových MD 530F vybavených ťažkými guľometmi a laserovo navádzanými 70 mm raketami APKWS.

Základom malej leteckej flotily sú dva typy turbovrtuľových lietadiel. Rovnakými raketami ako vrtuľníky MD 530F je vyzbrojených aj päť ľahkých útočných lietadiel Embraer EMB 314 Super Tucano. Ich kúpu financovala Saudská Arábia. Okrem rakiet, ktorých USA oficiálne poskytli 2 000 kusov, sú vyzbrojené aj ťažkými guľometmi. Lietadlá

Super Tucano môžu byť vyzbrojené celým radom zbraní – od protitankových rakiet cez navádzané bomby až po rakety vzduch-vzduch Sidewinder. Podľa verejne dostupných informácií ich však Libanon nemá. Veľkou zaujímavosťou vo výzbroji letectva sú tri lietadlá AC-208. Ide o militarizovanú verziu ľahkého turbovrtuľového lietadla Cessna Caravan, vybavenú strelami Hellfire. Tisíc kusov, rovnako ako samotné lietadlá, poskytli Spojené štáty. Viacero krajín s obmedzenými finančnými prostriedkami ich používa na boj v asymetrických konfliktoch, najmä proti povstaleckým a teroristickým skupinám.

Libanon využíva len malé prieskumné drony Raven a ScanEagle. Pokiaľ ide o protivzdušnú obranu, rakety APKWS sa vo svete veľmi osvedčili najmä v boji proti dronom. Schopnosť viesť vzdušný boj s nepriateľským stíhacím letectvom Libanonci nemajú. Pozemná protivzdušná obrana je na tom rovnako. Tvoria ju prenosná Strela-M2 a niekoľko desiatok protilietadlových kanónov – zväčša ZU-23-2 a menší počet samohybných ZSU-23-4 Šilka. Bojová hodnota libanonských Šiliek je však otázná.

Najmenšou zložkou libanonských ozbrojených síl je námorníctvo. Libanon by vzhľadom na podmorské zásoby zemného plynu vo svojej exkluzívnej ekonomickej zóne dokázal využiť aj väčšie námorníctvo alebo aspoň protilodné strely odpaľované z pobrežia. Z finančných dôvodov si ho však nemôže dovoliť. Preto sa spolieha na pätnásť malých hliadkových lodí, dve staršie vylodňovacie plavidlá a niekoľko desiatok hliadkových člnov. Väčšinu z nich mu darovali Spojené štáty. Sú vyzbrojené len ťažkými guľometmi a automatickými kanónmi menších kalibrov.

Ako ďalej?

Libanon má dostatok výzbroje na zaistenie vnútornej bezpečnosti, pričom vie efektívne získavať finančnú aj materiálnu podporu na fungovanie svojich ozbrojených síl. Problémom zostáva Hizballáh. Napriek tomu, že je výrazne oslabený, pravdepodobne nebude súhlasiť s odzbrojením, ktoré predpokladá rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN 1701. Pokus o násilné odzbrojenie by sa mohol skončiť opätovným vypuknutím občianskej vojny. Netreba zabúdať, že Hizballáh je predovšetkým politická sila a až v druhom rade veľmi dobre vyzbrojená milícia. Izrael svoje útoky na Libanon odôvodňuje neodzbrojením Hizballáhu. Na vynútenie územnej celistvosti voči takým sofistikovaným ozbrojeným silám, akými sú izraelské, Libanon silu nemá. Krajina sa tak ocitá medzi dvoma mlynskými kameňmi, pričom odchod UNIFIL, kde majú krajiny EÚ až 40 % vojakov, situáciu ešte viac skomplikuje. Ak však chce Európska únia mať výraznejšie slovo v regióne, nemôže sa báť výziev, akými sú prípadné prevzatie mierovej misie pod svoje velenie či aspoň dorovnanie finančných a materiálnych príspevkov krajine, ktoré sú stále oveľa menšie ako tie americké.

Juraj Kolník

Foto: Libanonské ozbrojené sily, OSN

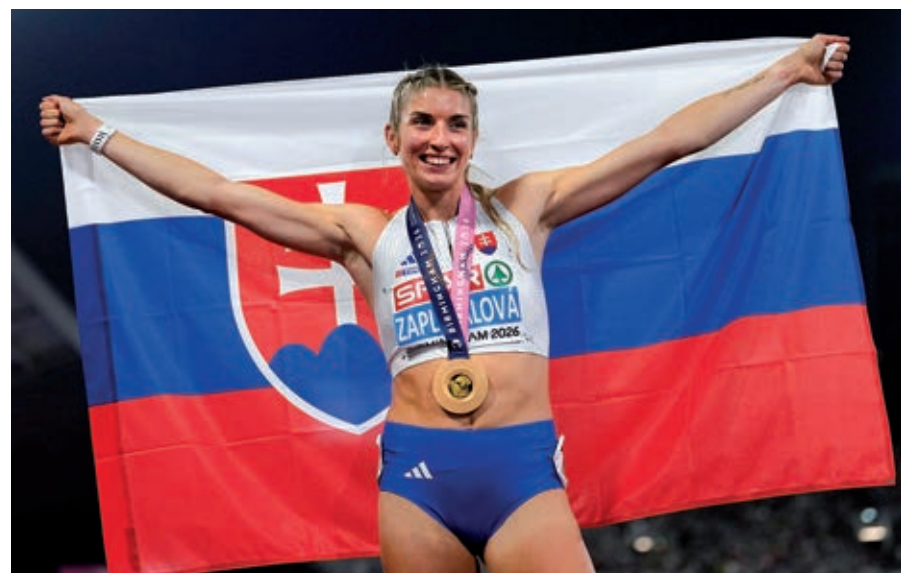

Jedným z dvoch typov lietadiel, ktoré Libanon používa, je militarizovaná verzia civilnej Cessny Caravan

Po zatmení Slnka vyšla hviezda

„Som rada, že som zvíťazila. Som majsterka Európy, i keď s výkonom a behom nie som úplne spokojná,“ povedala reprezentantka Slovenska a Vojenského športového centra Dukla po tom, ako 12. augusta v Birminghame na Majstrovstvách Európy v atletike v behu na 400 metrov prekážok s prehľadom porazila súperky.

Zažiarila krátko po tom, ako značná časť Európy v uvedený podvečer sledovala zatmenie Slnka, no najmä Slováci už netrepežlivo očakávali, či sa Emma Zapletalová v ten večer stane európskou atletickou hviezdou prvej veľkosti.

Dovtedy jediná Slovenka, ktorá zvíťazila na atletických majstrovstvách Európy, bola pred dlhými šesťdesiatimi rokmi Anna Chmelková z SVŠT Bratislava. Vyhrala vtedy hladkých 400 metrov. V ére samostatnosti Slovenska sa zlato z atletickej Európy podarilo vybojovať iba aktuálnemu šéftrenerovi reprezentácie Liborovi Charfreitagovi z AŠK Trnava v hode kladivom v Barcelone 2010. A čo sa týka Vojenského športového centra? V banskobystrickej Dukle sa z európskeho atletického titulu tešili v roku 1986, keď ho získal Jozef Pribilinec a v roku 1990 v Splitte zažiaril Pavol Blažek – obaja v chôdzi na 20 km.

Zlato je dôležitejšie

„Cieľom bolo bežať aj osobák, ale mám zlato, čo je asi dôležitejšie. Verím, že čas si budem môcť vylepšiť v ďalších

pretekoch," vysvetlila svoju nie úplnú spokojnosť Emma Zapletalová, ktorá je v Dukle od decembra 2021. Avizovala, že chce zabojsť o top umiestnenie aj na väčších pretekoch, čo sú už len majstrovstvá sveta a olympiáda. O jej úžasnom odhodlaní a psychickej odolnosti pritom všetkých presvedčila už vtedy, keď sa od roku 2022 borila tri roky so zdravotnými problémami v podobe štyroch únavových zlomenín

a niektorí nad ňou lámali palicu. Tým viac je vďaka Vojenskému športovému centru Dukla a Slovenskému atletickému zväzu za to, že ju vtedy podržali a podporovali aj napriek dlhému obdobiu mimo hry.

„Teším sa, že to je nielen zlato pre mňa, ale aj pre môj tím. Pre trénera, pre celú rodinu, pre celé Slovensko,“ povedala majsterka Európy Emma Zapletalová.

Víťazstvo na treťí pokus

V rámci 14. ročníka 346-kilometrového štafetového behu Od Tatier k Dunaju, ktorý sa konal 14. až 16. augusta, prvý raz zvíťazil tím z rezortu obrany – a to Ozbrojené sily SR. Do cieľa dobehli v čase 22 hodín 24 minút a 43 sekúnd s obrovským, takmer hodinovým náskokom.

Tím OS SR bol v predchádzajúcich dvoch ročníkoch vždy strieborný a na aktuálnom víťazstve má veľkú zásluhu – od zostavenia tímu až po motiváciu – bežiaci kapitán družstva štábný nadrotmajster Rastislav Skubeň, veliaci poddôstojník Vzdušných síl OS SR.

Policajti, zdravotníci aj duchovní
V hlavnej kategórii 9- až 12-členných tímov súťažilo 176 družstiev, pričom bežci tímu Ministerstva obrany SR skončili na výbornom deviatom mieste. V kategórii žien dobehli naše vojačky reprezentujúce Ozbrojené sily SR štvrté a v kategórii zmiešaných tímov bola Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika piata. Bežali aj vojenský policajti a špeciálne vyskladané tímy postavili Veliteľstvo vojenského zdravotníctva, 11. mechanizovaný prapor či 51. výcviková základňa Žilina. Na štafetovom behu sa spolu s vojakmi 46. krídla Kuchyňa zúčastnil ako

riadny člen tímu aj ich vojenský kaplán major Slavko Ganaj. Iní vojaci či príslušníci nášho rezortu spojili sily aj s civilnými tímami zo svojich posádok.

Tím snov

„Aj preto, že v minulých dvoch ročníkoch sme boli druhí, som nič nenechal na náhodu a snažil som sa vyskladať naozaj bežecký tím snov. A to s jednoznačným cieľom zvíťaziť,“ povedal nám štábný nadrotmajster Mgr. Rastislav Skubeň. Ako postupoval? „Tých najlepších bežcov z prostredia ozbrojených síl viac-menej poznám takmer všetkých. Zistil som si, aký majú tento rok najlepší čas na 10 kilometrov. Bolo mi aj ľúto, že niektorých z tých, čo so mnou bežali vlani, som do tímu Ozbrojených síl SR nepozval, ale forma hovorila za všetko,“ uviedol št. nrtm. R. Skubeň, ktorý sa za materiálnu aj morálnu podporu poďakoval ministerstvu obrany, ozbrojeným silám aj VŠC Dukla.

No a tak v „dream teame“ napokon bežali dvaja „vzdušáci“, štyria vojaci z pozemných síl, traja zo Síl spoločnej podpory a traja „špeciáli“. A ako sa bežecky prepracoval do svojho tímu samotný kapitán? „Systematicky behám od roku 2012. Vtedy som totiž z frajeriny vyštartoval na jeden polmaratón dostatočne nepripravený a pol kilometra pred cieľom som skolaboval. Nič podobné sa mi už nikdy nestalo. Odporúčam preto každému, aj rekreačnému bežcovi, v behaní pravidelnosť a primeranosť. Výsledky, no hlavne radosť z behania nepochybne prídu,“ konštatuje št. nrtm. R. Skubeň, ktorý má za sebou už 21 maratónov a vo svojich 44 rokoch verí, že má ešte pekných pár aj pred sebou. Vráťane pretekov Od Tatier k Dunaju.

Motošampiónka za vojenským volantom

Z dvanástich motokárových pretekov bola vo svojej najúspešnejšej domácej sezóne slobodníčka Frederika Zeťáková jedenásťkrát zlatá a raz strieborná.

Tak ako predviani, aj minulý rok víťazila podobne suverénnym štýlom. Ako slovenská šampiónka už druhý raz postúpila do prestížneho svetového finále Sodi World Series. Staršia skladníčka a vodička rotý bojového zabezpečenia 103. práporu RCHBO Rožňava vďaka týmto skvelým postupom pretekala vlani na svetovom finále v Španielsku a tento rok vo Francúzsku.

Utrpenie a nadšenie

„Do motokáry ma prvý raz posadil otec, keď som mala päť rokov. U nás v Rožňave na parkovisku. Veľmi skoro som už jazdila aj na pretekárskej dráhe v Trebaticiach,“ spomenula slobodníčka Zeťáková svojho otca, niekdajšieho jazdca rely Františka Bányásza.

Pôvodne chcela byť policajtkou. „Ale policajt je aj môj manžel a keď povedal, že to stačí, do istej miery som ustúpila. Určite som sa ale nemienila vzdať svojho sna o uniforme. Preto som sa stala vojačkou,“ usmiala sa. No prvý rok v uniforme jemne pretrpela. „Pridelili ma do kuchyne – najskôr v Trebišove a potom v Rožňave. Bola som síce len pomocníčka, ale bolo to trápenie. Veď ja ani poriadne neviem variť. Nemám k tomu vzťah... Ak to pre mňa mala byť skúška, tak nebola jednoduchá. Našťastie som to nevdala.“

Teraz už do služby chodí veľmi rada. „V Košiciach som maturovala v odbore logistika v doprave. Takže ak teraz v rámci rotý bojového zabezpečenia pôsobím ako staršia skladníčka a vodička, presne mi to sedí. Až tak, že som nadšená.“

Služobne nateraz šoférije prevažne osobné autá. Ak na to príde, zvláda tiež nákladniaky, na ktoré má vodičský preukaz.

Odhodlanie uspieť

Fredy, ako ju všetci volajú, je však na Slovensku dlhodobo najlepšia v už spomenutých motokárach. A hoci by sa dalo povedať, že oficiálne Sodi World Series sú medzinárodné preteky amatérov, niektoré „stajne“ majú zázemie, ktoré sa blíži k profesionálom. „Našťastie motokáry nie sú až tak finančne náročné ako ostatné motošporty. I tak si takmer všetko hradím zo svojej mzdy. To však nestačí. Keby mi nepomáhal aj manžel, tak som dojazdila...“

Vysvetľuje, že na svetové finále Sodi World Series v Španielsku aj vo Francúzsku jej stačilo prísť v kombinéze a s odhodlaním uspieť. „K dispozícii sú nielen mechanici, ale organizátori vždy pripravujú štyri desiatky nových motokár. Mne sa po žrebovaní teraz ušla trinásťka.“

Nie, na „sveťáku“ to medzi špicu ešte nevydalo. No prvé dve skúsenosti na ta-

komto fóre stáli za to a odhodlanie výraznejšie uspieť aj na medzinárodnej dráhe trvá.

„Okrem všetkého iného trénujem mladých. Zatiaľ síce na domácich okruhoch vyhrávam, ale ak ma porazí niekto z mojich juniorských zverencov, tak to vlastne pre mňa bude výhra,“ hovorí pretekárka, ktorá doma na slovenských okruhoch ostatné roky ešte nebola horšia ako štvrtá. Aj to len raz... A hoci preteká iba v čase svojho osobného voľna, ďakuje veliteľom, ktorí jej ho pri občasných kolíziách termínov poskytnú. Ak sa dá.

Disciplinovaná a cieľavedomá

A či niekedy havarovala alebo sa zranila? „Okrem bežných pootúkaní som mala takú stredne väčšiu nehodu vlastne len raz. Ešte ako žiačka. No aj to som vyviazla bez zlomenín,“ usmiala sa slobodníčka, ktorá je pre mladých príkladom nielen ako pretekárka a reprezentantka, ale aj ako vojačka. Napokon, potvrdzuje to aj veliteľ jej rotý kapitán Ján Hudák: „Každá vojenská jednotka potrebuje ľudí, na ktorých sa môže spoľahnúť. V tej našej medzi nich nepochybne patrí aj slobodníčka Frederika Zeťáková, ktorá svojím profesionálnym prístupom, pracovitou a cieľavedomosťou významne prispieva k plneniu úloh jednotky svojou vysokou mierou zodpovednosti, disciplinovanosťou a spoľahlivosťou. Tešíme sa, že výborne zapadla do kolektívu a tešíme sa aj z jej motoristických úspechov. Nech sa jej darí.“

Trojstranu o športe pripravil: Pavol Vitko

Foto: SITA, archív R. S., archív F. Z.

MILITARY ENGLISH

SKY SOLDIERS

Pripravila: Nadežda Kochmanová • Foto: Army Sgt. Cody Williams, U.S. Department of War

Paratrooper is a soldier trained and equipped to parachute from aircraft into combat or other type of operations and capable of immediate action on **touchdown**.

Throughout history, paratroopers were **deployed** in a wide variety of missions from large, massive air assault operations such as the D-Day drop in June 1944, which saw over 20.000 Allied paratroopers jump from airplanes over Normandy; to limited **scope** missions to take possession of areas or objects or to destroy them (i.e. bridges or crossroads); to the insertion of small reconnaissance forces or special operations teams for special tasks such as the **counter-insurgency** missions.

A parachute jump can fall into one of the following categories:

- 1) mass jump;
- 2) high altitude – low opening;
- 3) high altitude – high opening (gliding);
- 4) low altitude – low opening.

By virtue of the manner of insertion, paratroopers can be deployed where other infantry can't. Plus they can be deployed much more quickly than other ground forces, usually within 24 hours while other units might take weeks to deploy.

Many countries have one or several paratrooper units, usually associated with the Army or Air Force. These include special forces units that are parachute-trained, as well as non-airborne forces units.

Paratroopers are trained to **cope with** the **adverse** environment they may find themselves in after deployment including extreme weather conditions, destroyed infrastructure, demanding terrain, lack of supplies, **erratic** command and control. While paratroopers are excellently suited to quickly take control of the target location behind enemy lines, their main weakness is isolation and short **sustainability** without external help. Ideally, their deployment lasts for a few hours or days only, with the rest of the force reaching their position quickly; if not, the paratroopers will be destroyed as a

fighting force. Such was the **fate** of Jozef Gabčík, Ján Kubiš and the rest of the paratroopers who handled the assassination of Reinhard Heydrich in Prague in May 1942: without reinforcements they were surrounded by the Nazis and killed.

Some experts argue that high-tech tools including military drones make paratroopers **obsolete**. However others counter that soldiers remain the most important factor in conflict management situations where weapons collection and human intervention in unknown situations and extreme environments require military presence on the ground.

QUESTIONS:

1. Aké druhy výsadek z hľadiska nasadenia rozoznávame?
2. Čo je najväčšou výzvou pre výsadkárov v nepriateľskom teréne?
3. Prečo nie je pravdepodobné, že drony a iný hardware dokážu nahradiť výsadkárov?

GLOSSARY

- **touchdown** /ˈtʌʃdaʊn/ – pristátie
- **deployed** /dɪˈplɔɪd/ – rozmiestnení
- **scope** /skəʊp/ – rozsah
- **counter-insurgency** /ˈkaʊntər ɪnˈsɜːdʒənsi/ – protipovstalecké
- **insertion** /ɪnˈsɜːʃn/ – nasadenie
- **by virtue** /baɪ ˈvɜːtʃuː/ – na základe
- **cope with** /kəʊp wɪð/ – vysporiadať sa
- **adverse** /ˈædvɜːs/ – nepriaznivý
- **erratic** /ɪˈræɪtɪk/ – chaotický
- **sustainability** /səˈsteɪnəˈbɪləti/ – udržiateľnosť
- **fate** /feɪt/ – osud
- **obsolete** /ˈɒbsəˈliːt/ – nadbytoční

DUCHOVNÉ SLOVO

kpt. Mgr. Ondrej Rišiaň, PhD.
dekan Veliteľstva Pozemných síl
OS SR Trenčín

Daj, nech je v dome pokoj!

Počas roka sú dve obdobia, keď je v kostoloch uzatvorených viac sobášov ako obvykle. Jedným z nich je obdobie po Veľkej noci. Druhým je jesenné obdobie, keď akoby symbolicky dozrie rozhodnutie o vstupe do manželstva pre ženicha a nevestu.

Myšlienka na tieto manželstvá, ktoré budú uzavreté, ma vedie k myšlienke, a hlavne k modlitbe, za každé manželstvo:

Pane Bože, prosíme za manželstvo. Ďakujem za všetky krásne veci, ktoré človek v manželstve môže prijať. Je to úžasné, keď sa Tvoj zámer v konkrétnom manželstve naplní. Ale zároveň prosím o Tvoju ochranu. Je potrebná, pretože v Tvojej prítomnosti si oveľa viac uvedomujem ľudskú slabosť a nedokonalosť, ktorá ohrozuje manželstvo.

Pomôž, aby sa manželia vždy dokázali počúvať, ale najmä vtedy dopraj trpezlivosť, keď je jeden z manželov v pokušení tváriť sa, že počúva. Daj rozvahu rozpoznať, kedy treba povedať svoj názor a kedy je lepšie mlčať. Uzdrav rany, ktoré si manželia spôsobili slovami, mlčaním, tvrdosťou alebo nepochopením.

Oslobod' ich od hnevu, ješitnosti a zatrpknutosti. Veď ich k vedomiu, že dokonalejší si len Ty a nikto iný.

Daj im láskavosť do srdca, múdrosť pri výchove detí a rozumnosť v materiálnych veciach.

Uvedomujem si však, že tieto cnosti nedávaš bez pokánia.

Špinavé šaty majú byť v koši na bielizeň, špinavé riady zakryté dverami umývačky a staré hádky majú byť prikryté Tvojou láskou a odpustením. Daj, nech v dome je pokoj a nech sa nik necíti doma ako cudzinec; nech sa v každom dome viac odpúšťa než vyčíta a viac ďakuje než sa sťažuje. Amen.

Obranu začínam angličtinou

Prvé, čo v Obrane čítam, je angličtina. Lekársku fakultu som vyštudoval v Martine, civilnú aj medicínsku angličtinu si snažím udržiavať na slušnej úrovni. No som aj vojak – a Obrana mi vďaka rubrike Military English poskytuje výbornú možnosť rozšíriť si slovník tiež v oblasti anglickej vojenskej terminológie. Okrem toho si rád pozriem najmä články o vojenskom zdravotníctve, reportáže z medzinárodných cvičení a vôbec všetko, čo nás prepája so svetom. Držte sa, teším sa na ďalšie číslo.

nadporučík MUDr. Martin Vatecha
Veliteľstvo vojenského zdravotníctva

Ľahké tanky vpred!

Aj keď rakúsky konštruktér Günther Adolf Burstyn venoval konštrukcii bojového vozidla pripomínajúceho tank dlhých osem rokov, cisárske ministerstvo vojny jeho projekt v roku 1911 zmietlo zo stola. To britský Výbor pre pozemnú loď a prvý lord admirality Winston Churchill boli úspešnejší. Úvodné nasadenie tankov síce veľmi nepresvedčilo, no keď 20. novembra 1917 viac ako 300 britských Mark IV ukázalo v útoku na nemecké pozície pri Gonnelleu svoju zničujúcu silu, nikto viac nespochybňoval ich opodstatnenosť.

V knihe Ľahké tanky vpred!, ktorá má podtitul Konštrukcia a výroba bojových útočných vozidiel TNH v rokoch 1930 – 1950, sa autori Jaroslav Špitálský a Marian Uhrin okrem historického exkurzu venujú predovšetkým vývoju a výrobe tankov na území bývalého Československa. Od úspešnej snahy o zavedenie tankov a bojových útočných vozidiel domácej konštrukcie do výzbroje čs. brannej moci až po ich export, napríklad do Iránu. Obchodné oddelenie výrobcu ČKD bolo dokonca také trufalé, že v roku 1937 dvaja inžinieri vyrazili do „kolisky tankov“ a snažili sa predať licenciu Veľkej Británii. Rozpínavé nacistické Nemecko urobilo tomuto úsiliu koniec. Rozbitie Československa s priamou okupáciou Čiech a Moravy znamenalo pre nacistického diktátora Adolfa Hitlera nielen obrovskú korisť v podobe kvalitnej obrnenej výzbroje. Ovládol aj výnimočné výrobné kapacity.

Autori sa vo vysoko odbornej, komplexnej a bohato ilustrovanej publikácii venujú aj využitiu strojov v armáde vojnového Slovenského štátu a tiež ich nasadeniu v Slovenskom národnom povstaní. V takmer 200-stranovej knihe, ktorú vydalo Múzeum SNP, zachytávajú aj prvý rozbeh povojnovej výroby tohto typu zbraňových systémov.

(pv)

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr. Kristína Katkovčinová
psychológ, Odbor poradenskej psychológie – západ
Centrum psychologických služieb OS SR

Skrytý faktor

Nie je viditeľná, nedá sa nariadiť a nedá sa ani predstierať na dlhý čas. Napriek tomu práve ona rozhoduje o tom, či tím funguje ako celok, alebo len ako skupina jednotlivcov. O tom, či sa ľudia v náročných situáciách môžu jeden na druhého spoľahnúť, alebo zostávajú opatrní a uzavretí. Dôvera patrí medzi najdôležitejšie, no zároveň najkrehkejšie faktory každého kolektívu. Vzniká postupne, cez každodenné skúsenosti. Nevzniká veľkými gestami, ale drobnými situáciami – dodržaným slovom, férovým prístupom či prevzatím zodpovednosti. V prostredí s vysokým tlakom na výkon nadobúda ešte väčší význam. Umožňuje otvorenú komunikáciu, priznanie chyby aj požiadanie o pomoc bez obavy z odsúdenia. Problém nastáva vo chvíli, keď sa dôvera naruší. Stačí málo – nesplnený sľub, nejasné rozhodnutie alebo pocit nespravodlivosti. To, čo sa budovalo dlhý čas, sa môže oslabiť veľmi rýchlo. Následne prichádza opatrnosť, uzatváranie sa a strata prirodzenej otvorenosti v tíme. Ľudia síce ďalej plnia úlohy, no mizne súhra aj istota. Obnova dôvery nie je okamžitá. Vyžaduje konzistentnosť, transparentnosť a najmä čas. Kľúčovú úlohu zohráva spôsob komunikácie a schopnosť priznať chybu. V prostredí s vysokým dôrazom na výkon a zodpovednosť má priznanie chýb silný stabilizačný efekt. Vysiela signál, že človek vie reflektovať svoje konanie a neskrýva nedostatky za autoritu alebo obhajobu. Z psychologického hľadiska dôvera nevzniká z predstavy dokonalosti toho druhého. Ľudia si vytvárajú dôveru vtedy, keď vedia predvídať, ako sa ten druhý bude správať vo vzťahu k nim aj v náročných situáciách. Stabilita reakcií a predvídateľnosť konania vytvárajú pocit istoty, znižujú napätie a umožňujú rozvoj dôvery. Dôvera nie je samozrejmosť, ale proces, ktorý vzniká z opakovaných skúseností, kde slová a činy zostávajú v súlade aj v náročných chvíľach.

PERSONÁLNY ÚRAD OS SR
v Liptovskom Mikuláši
ODBOR PODPORŇCH PROGRAMOV

CELOREZORTNÉ SÚŤAŽNÉ PREHLIADKY

FotoAtak 2026 **Galéria MIL 2026**

Kategórie: 1. Ozbrojené sily vo fotografii
2. Voľná tvorba

Kategórie: 1. Maliarstvo, sochárstvo
2. Užitékove umenie
3. Detská tvorba

Uzávierka súťažných prehliadok 11. september 2026

OBRANA • Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave 1993 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Ročník XXXIV. • č. 9/2026
• Redakčná uzávierka 31. 8. 2026 • Do výroby zadané 4. 9. 2026 • Vedúci: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 30 30 37, 0903 820 996, e-mail: miloslav.sceпка@mod.gov.sk
• Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 30 30 38, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Mgr. Jaroslav CABUK, tel.: 0960 30 30 21, e-mail: jaroslav.cabuk@mod.gov.sk • Jazyková redakcia: Mgr. Mária MIKOVÁ, PhD.
• Grafická úprava: Dáša NEUBAUEROVÁ • Adresa: Mesačník OBRANA, Ministerstvo obrany SR, Námestie generála Viesta 2, 832 47 Bratislava
• www.mosr.sk/obrana/ • obrana@mod.gov.sk • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910 • Neoznačené texty sú z tlačového servisu MO SR a OS SR • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR a OS SR • NEPREDAJNÉ

NOVINKA - SILVESTER UŽ AJ V PIEŠŤANOCH

RODINNÁ REKREÁCIA

Zažite Silvester 2026 v Hoteli Granit Piešťany.

Termín pobytu je 30. 12. 2026 - 3. 1. 2027, v trvaní 5 dní (4 noci). O rodinnú rekreáciu si môžete zažiadať priamo na Vojenskom úrade sociálneho zabezpečenia (VUSZ).

Ak uprednostňujete komornejšiu atmosféru pred bujarými oslavami, táto ponuka je pre vás ideálna.

ČO VÁS ČAKÁ?

Počas Silvestra bude podávaná slávnostná večera, varené víno, nealkoholický punč i polnočný prípitok.

Kúpeľné mesto s bohatou históriou v tomto období ponúka veľa možností kultúrneho i voľnočasového vyžitia.

Hotel Granit Piešťany sa nachádza v pešej dostupnosti do centra mesta.

Počet miest na silvestrovský pobyt je limitovaný.

www.granithotels.sk

recepia.pn@granithotels.sk

Symbol tankistov?

V súčasnosti je čierny baret ako pokrývka hlavy tankových jednotiek zavedený v mnohých európskych armádach NATO. Inak to nie je ani v Ozbrojených silách SR, kde sa používa už približne dve desaťročia a je charakteristickým poznávacím znakom tankistov 14. tankového práporu z Trebišova. Sú však armády, kde patrí inému druhu vojsk, alebo sa nepoužíva vôbec.

Aj v európskych armádach sa dočkal rozšírenia až postupne. Súvisí to, samozrejme, s relatívne nedávnym zavedením tankov do výzbroje. História čierneho baretu teda nepriamo siaha do obdobia prvej svetovej vojny.

História čierneho baretu

Dovtedy používané poľné čapice sa ukázali ako nepraktické, a tak sa hľadala vhodná alternatíva. Inšpiráciou sa stal baret francúzskych alpských strelcov, s ktorými britskí tankisti cvičili v máji 1918. Generál Sir Hugh J. Elles z Kráľovského tankového zboru (RTC) v roku 1922 odporučil zavedenie niečoho podobného. Bolo ešte treba vyriešiť vhodnú veľkosť, keďže francúzsky baret bol príliš veľký a baskický zase príliš malý. Výsledkom bol kompromis, podobajúci sa tradičnému škótskemu Tam o'Shanteru – a v roku 1924 ho schválil kráľ Juraj V.

U Britov sa rozšíril a nosil s rôznymi odznakmi (neboli výsostným odznakom, ale symbolom konkrétnej jednotky). Čierna farba bola zvolená aj kvôli praktickosti, dokonca aj pôvodné overaly príslušníkov RTC boli čierne. Pokrývku hlavy preslávil tiež známy poľný maršal Bernard Law Montgomery, ktorý baret v Afrike zamenil za generálsku čapicu. Nosil na ňom dva odznaky: zlatý maršalský a strieborný odznak Kráľovského tankového pluku (RTR).

Počas druhej svetovej vojny čierny baret The Cap Royal Armoured Corps

nosili aj príslušníci Československej obrnenej brigády vo Veľkej Británii a ďalších zahraničných tankových jednotiek pôsobiacich v rámci britskej armády. Používal sa samozrejme aj v iných armádach krajín Commonwealthu. V československej brigáde boli baret zavedené v roku 1943 po tom, ako ich Briti predčasne vydali cvičiacim tankovým osádkam. Schválenie sprevádzali aj nejasnosti okolo odznaku. Inde sa však čierny baret prakticky nerozšíril. V pozemnom vojsku nemeckej brannej moci (Wehrmacht-Heer) a u jednotiek Waffen-SS sa na začiatku konfliktu k dvojdielnej čiernej uniforme (výber farby opäť spočíval v praktických dôvodoch) síce používalo niečo, čo baret vzhľadom pripomínalo, išlo však o dvojdielny komplet tvorený mäkkou ochrannou prilbou, cez ktorú sa nosil spomínaný čierny súkenný baret s insígniami. Táto Schutzmütze u posádok tankov a prieskumných obrnených vozidiel vo všeobecnosti nebola obľúbená. Aj preto došlo v praxi (v predpisoch bol pre niektoré funkcie ešte v r. 1941) čoskoro k jej nahradeniu rôznymi inými vzormi poľných čapíc.

Vráťme sa však k čiernym baretom československého tankového vojska. Príslušníci obrnenej brigády s nimi v roku 1945 prišli aj domov. V 1949 ich však komunisti v rámci boja proti všetkému západnému a kapitalistickému zakázali, a z armády tento typ pokrývky hlavy, symbolizujúci aj elitný status tankistov, nadhlo vymizol.

Čierne baret v Múzeu SNP

Múzeum disponuje dvomi tankistickými baretmi. Jeden (so zlatým odznakom Čs. obrnenej brigády) v poslednej hlavnej expozícii reprezentoval československý zahraničný odboj na Západe. Druhý nesie strieborný odznak RTR s mottom FEAR NAUGHT (Neboj sa ničoho!), a bol súčasťou expozície armád protifašistickej koalície.

Pri oboch baretoch je ako základný materiál použitá lisovaná plš čiernej farby s koženým lemom proti poteniu. V prípade baretu RTR je na podšívke predpisovo rok výroby (1943), veľkosť a výrobca (BERET INDUSTRIES LTD). Na československom barete tieto údaje chýbajú a zdá sa, že podšívka bola vymenená. Nie je vylúčené ani to, že ide o súkromne zadovážený kus.

A ako čierne baret súvisia so Slovenským národným povstaním? Čierny baret s odznakom RTR nosil veliteľ výsadku SOE (Special Operations Executive) Windproof major John Sehmer. V porovnaní so všeobecne rozšírenou predstavou, že členovia špeciálnych výsadekov SOE a MI9 mali ikonické červené baret, bola realita odlišná. Príslušníci SOE nosili rovnošatu svojej pôvodnej jednotky a odlišovali ich iba výsadkové krídelká na rukáve, prípadne – ako na bojovej uniforme (battledresse) J. Sehmera – nad ľavým náprsným vreckom, keďže už absolvoval bojové nasadenie v predchádzajúcej operácii.

Mgr. Tomáš Hofírek

Múzeum SNP Banská Bystrica

Ludiše „Ľudmila“ Zajícová: Spojila slovenský odboj s Francúzskom

Niektoré významné postavy SNP dodnes zostali takmer neznáme. Medzi ne patrí aj Ľudmila Zajícová, rodená Ludiše Aloisie Marie Zajícová, členka trnavského odboja, ktorá významne prispela k zapojeniu francúzskych vojakov do SNP.

Jej životný príbeh je príkladom mimoriadnej odvahy, obetavosti a tragického osudu človeka, ktorého po vojne namiesto uznania čakala perzekúcia komunistického režimu.

Organizácia Justícia

Narodila sa 19. mája 1917 v obci Zvoleněves pri Slanom v Čechách. Jej otec Václav Zajíc bol chemický inžinier a neskôr sa stal riaditeľom trnavského cukrováru, kam sa rodina presťahovala. Matka Božena, rodená Lašková, pochádzala z učiteľskej rodiny. Ľudmila vyrastala vo vzdelanom prostredí, študovala na filozofickej fakulte, ovládala nemčinu, francúzštinu i angličtinu. Na Slovensku začala používať meno Ľudmila.

Počas druhej svetovej vojny sa zapojila do ilegálnej odbojovej organizácie Justícia, ktorú viedol profesor Karol Koch. Skupina združovala významných predstaviteľov protifašistického odboja vrátane Beatrix „Trixi“ Čelkovej, Františky Hrubíškovej, Ruženy Durdovej či Štefanie Chiappori. Pomáhali prenasledovaným, zabezpečovali úkryty, doručovali správy a organizovali úteky. Prostredníctvom tejto siete sa Ľudmila v roku 1942 zoznámila s dvoma francúzskymi dôstojníkmi – Georgesom Barazerom de Lannurien a Michelom Bourrelom de la Roncièreom. Obaja ušli z nemeckého dôstojníckeho zajateckého tábora Oflag VIII G vo Vidnave a cez Slovensko sa chceli dostať do Maďarska. Odtiaľ plánovali pokračovať k spojeneckým vojskám. Po prekročení hraníc ich však pri Sereďi zatkli slovenskí žandári. Po krátkej väzbe boli umiestnení do domáceho väzenia v Trnave. Tam strávili viac ako štyri mesiace. Miestni obyvatelia im pomáhali a postupne si vytvorili blízke vzťahy aj s rodinou Zajícovcov.

Keď sa Ľudmila dozvedela, že internovaní Francúzi majú byť prevezení do Nemecka, kde im hrozila smrť, podarilo sa jej zistiť termín transportu a spolu s členmi odboja pripravila ich útek. V noci z 27. na 28. novembra 1942 sa obom dôstojníkom podarilo dostať do

Maďarska. Tým sa však Ľudmilina práca neskončila. Od marca 1943 sa stala jednou z najdôležitejších spojok medzi francúzskym veľvyslanectvom v Budapešti a slovenským odbojom. Pravidelne prevádzala šifrované správy, mapy a ďalšie materiály potrebné na organizovanie odbojovej činnosti. Pohybovala sa medzi Trnavou, Bratislavou, Sereďou, Galantou a Hlohovcom. Vyhľadávala spoľahlivých ľudí, ktorí poskytovali francúzskym utečencom ubytovanie, stravu či dopravu.

George Barazer de Lannurien v roku 1945

Francúzi v povstaní

Vďaka spolupráci trnavského odboja a francúzskeho veľvyslanectva v Budapešti sa v lete 1944 podarilo pripraviť prechod približne 150 francúzskych vojnových zajatcov zo zberných táborov v Maďarsku na Slovensko. Po vypuknutí Povstania sa zapojili do bojov proti Nemecku. Aj počas SNP zostala Ľudmila aktívnou spojku, prechádzala cez nepriateľské línie, aby zabezpečila kontakt medzi francúzskymi jednotkami a slovenským odbojom. Význam jej práce ocenili aj francúzski dôstojníci. Kapitán Georges Barazer de Lannurien po vojne navrhol udeliť Ľudmile Zajícovej francúzske štátne vyznamenanie. V odporúčaní písal, že zásobovala francúzskych dôstojníkov vo väzení potravinami, organizovala ich útek, prevádzala poštu cez hranice a počas Povstania opakovane riskovala

život pri nadväzovaní spojenia medzi francúzskymi bojovníkmi a československým odbojom.

Po vojne sa jej dostalo viacerých vysokých vyznamenaní. Bola nositeľkou Radu Slovenského národného povstania I. triedy – Zlatého radu – a francúzskeho Vojnového kríža 1939 – 1945 s palmou (Croix de Guerre 1939 – 1945 avec Palme), ktorý jej v apríli 1948 odovzdal francúzsky konzul.

Krátko po prevzatí vyznamenania však politická situácia v Československu dramaticky zmenila jej život. V posledný aprílový deň roku 1948 ilegálne odišla do Francúzska, no pre zložitú životnú podmienku sa po niekoľkých mesiacoch vrátila domov. V roku 1951 ju komunistický režim zatkol na základe vykonštruovaných obvinení z vlastizrady. Odsúdili ju na päť rokov väzenia, z ktorých si tri a pol roka odpykala v Leopoldove. Rodinný majetok jej skonfiškovali. Syn Viliam Sivek vyrastal u starej mamy. Neskôr spomínal, že detstvo prežil v chudobe, od útleho veku pracoval a komunistický režim mu spočiatku znemožňoval ďalšie štúdium. Až po rehabilitácii matky sa mu otvorili možnosti, neskôr sa stal úspešným manažérom a podnikateľom. Zdôrazňoval, že jeho matka o utrpení vo väzení nikdy nerozprávala a krivdy znášala s mimoriadnou hrdosťou.

Ľudmila Zajícová zomrela v roku 1986. Dnes patrí medzi významné osobnosti slovenského protifašistického odboja i dejín francúzsko-slovenských vzťahov. Bez jej odhodlania, organizačných schopností a osobnej odvahy by sa len ťažko podarilo vytvoriť spojenie medzi slovenským odbojom a francúzskymi vojakmi, ktorí bojovali v Povstaní. Jej osud pripomína, že dejiny netvorí iba generáli a politici, ale aj nenápadní ľudia, ochotní riskovať pre slobodu všetko.

PhDr. Milena Balcová
Vojenský historický ústav

Francúzski partizáni v boji o Strečno

Blúza výsadkára Kopčáka

Ján Kopčák sa narodil 16. mája 1921 v obci Zborov neďaleko Bardejova na severovýchodnom Slovensku. Vojskú službu začal v rámci armády slovenského štátu najprv pri 5. pešom pluku Levoča. Neskôr, 28. júna 1943, ho odoslali na východný front k 1. pešej divízii.

Tridsiateho októbra 1943 spolu s približne 2 000 mužmi 1. pešej divízie prešiel dobrovoľne do zajatia Červenej armády v priestore Melitopola na južnej Ukrajine. Stal sa príslušníkom Pluku slovenských dobrovoľníkov, ktorý sa neskôr stal základom 2. československej samostatnej paradesantnej brigády v ZSSR vytvorenej v Jefremove v januári 1944.

Z parabrigády do Protektorátu
V Jefremove bol 18. januára 1944 odvedený a na druhý deň premiestnený k 2. čs. samostatnej paradesantnej brigáde. Dva a pol mesiaca pôsobil v protitankovej rote. Od 15. marca do 27. júla 1944 bol príslušníkom rotu ZÚ (rota pre zvláštne úlohy). Potom ho premiestnili do špeciálnej školy v Kyjeve, kde pôsobil do 15. októbra 1944. Absolvoval tam

špeciálny výcvik na plnenie bojových úloh v tyle nepriateľa.

Výcvik vyvrcholil jeho účasťou na parašutistickom výsadku Jan Kozina, ktorý bol vysadený za nepriaznivých okolností v noci 16. októbra 1944 na území Protektorátu Čechy a Morava, v priestore Žatec – Louny. Výsadok bol symbolicky pomenovaný po bojovníkovi za práva Chodov, ktorí v minulosti strážili západné hranice Českého kráľovstva.

Rotmajster Ján Kopčák mal pôvodne plniť funkciu politického komisára výsadku (partizánskej organizátorskej skupiny), ale po jeho vysadení v Čechách, v dôsledku rozdelenia skupiny na dve časti, túto funkciu nevykonával. Na území Protektorátu pôsobil Kopčák v tyle nepriateľa do konca druhej svetovej vojny. Po jej skončení, major v. v. Ján Kopčák žil s manželkou Evžení rod.

Vignerovou v obci Zborov pri Bardejove a zomrel 9. decembra 1985.

Battledress Blouse

Britská vojenská blúza na fotografii patrila práve Jánovi Kopčákovi. V roku 1968 ju od neho kúpou do svojich zbierok získalo Vojenské múzeum vo Svidníku. Ide o typ blúzy, ktorý sa používal v britskej kráľovskej armáde pod označením Battledress Blouse, 1940 Pattern (britská súkenná blúza – ekonomická), resp. niekedy nazývaná aj ako 1940 Pattern (Austerity). Na náplečníkoch blúzy sa nachádza hodnotné označenie nadporučíka.

Blúza je vybavená pravým vnútorným vreckom, na ktorého vonkajšej strane je našitý textilný štítok označujúci výrobcu pôsobiaceho vo Veľkej Británii. Štítok obsahuje aj nasledovné značenie: Battledress Blouse, 1940 Pattern. Ravden & Sons, Ltd. 1942. Blúza je vybavená otvoreným golierom, tzv. rozhalenkou.

Nad ľavým náprsným vreckom je dekorovaná stužkami označujúcimi vyznamenania (v poradí sprava doľava z pohľadu nositeľa): Československý vojnový kríž 1939, Československá medaila za chrabrosť pred nepriateľom, Československá medaila za zásluhy 1. stupeň, Sovietska medaila za víťazstvo nad Nemeckom vo Veľkej vlasteneckej vojne 1941 – 1945 (všetky prepožičané v roku 1945) a Čs. vojenská pamätaná medaila so štítkom SSSR (prepožičaná v roku 1944).

Nad stužkami vyznamenaní je prišíť britský výsadkový odznak v textilnej forme (British Parachutist Wings), určený pre výsadkové jednotky, resp. absolventov kurzu pre parašutistov. Britské parašutné odznaky si nad ľavé náprsné vrecko blúzy našívali československí parašutisti, ktorí úspešne zvládli bojovú výsadkovú misiu, resp. niekoľko takýchto misií.

Mgr. Gabriel Blaško

Vojenský historický ústav
Vojenské historické múzeum
múzejné oddelenie Svidník

48. armádne Majstrovstvá sveta v parašutizme CISM

na stranách 8 – 9

48th CISM WMPC
SLOVAKIA—LUČENEC

Foto: TASR